

Думки на часі.

V.

З отсім числом, на разі, приходять нам покінчити отсе „газетярське пекло“, що від кількох тижнів розгоріло ся на нашій американській Русі. Робию се не тому, щоб може жерело, із якого пливе лихо на нашу країну, висохло, шезло. Ні, воно лишпало ся — але поки що йому підтято крила, обезоружено його.

І як ми уже кілька разів ясно і недвозначно зазначували, говорячи гіркі слова правди під адресою попівської касті, ми ніколи не мали на гадці усього нашого св'ященства. Ми йшли війною виключно тільки проти системи, проти касті, чи то кліки, якої висловом являє ся „Душпастир“ а тепер і „Заоканська Русь“. Без пристрасти, без якої злоби і злості, річею та холодно, ми старали ся звернути увагу нашою народу на сі затії, на се посягання бруталними руками по народне добро, на сю небезпеку, що з фарисейською усмішкою на лиці а з зміною їдню у серця посягає рукою по народній карман. Ошпачуючи ся на голих фактах, ми доказали народови, що отей касті не ходить зовсім о народне добро, бо вона се добро, щоб лиш захопити власть у свої руки, виставила на певну загібель. Вдаючи та тумаячи людей, що се діє ся для добра народа, ся каста, загривши ультраезуїтським способом на релігійних почуваннях народу, посягнула по касу народної організації; під плащиком перетворена організації, створеної і призначеної виключно тільки для підмоги вдів і сиріт, на організацію релігійну, з чого сказавши мимоходом не було вайменшого хісна народнови, але касті — вона намагала ся хлопа, сю „худобу“, як його дехто в хвилях, коли не потребує маскувати ся, зі серця з погордою називає, взяти цілковито під нуду, зробити наймилішим без крихітки прав у власній його хаті. Тільки захоплені власті і народного майна руководило кастею, тільки самодержавно-диктаторськй інспірації були ціллю і змістом усіх її останніх виступів. А народ, вже в так визискуваний і смоканий чужини, сей народ, що втік перед пляхотськими опікунами з Галичини аж гень, за море, сей народ мав сам, власними руками допомогти до створення своєї шитою шляхти стократно гіршої від гербової, таки у своїй пішмої організації.

Дальше ми доказали, що касті, мимо високопарних фраз і слів, мимо фарисейських слів над темнотою хлота, зовсім не ходить о його просвіту. Ми доказали численними фактами з кількох минулих літ, що власне сій касті ходить зовсім о що нипного: вона всіма силами старає ся заслонити світло правди перед очима неарячих, бож — звичайно — темного і непросвіченого народу. Легко взяти під погу, ужити як средство для своїх особистих цілей. І ми поперед сего твердження ми вказали на шлий ряд просвітних інституцій, на чудові почини, з одушевленням підняті народом і патріотичним, не прищипленим кастовості св'ященством, а старбані а по сім і загірні руками поміської касті, в імя засади, що „худобу“ не потрібно шкільного просвіти. І ми сім ми наглядно доказали, що каста, крім того, що убого ся ка-

сти, пачеб виключно тільки теперішній головний уряд Р. Н. Союзу був одинокою причиною того, що народ прозрів і рішучо не хоче признати пияких привілеїв касті, вона накинута ся на той уряд з цілою повеню лайок і низьких силетень. Шкальована і піддавана в сумнів урядована в Р. Н. Союзі від чого аж кишать останні числа „Душпастиря“ і „Заоканської Русі“ мали на меті виключно тільки збурення мас народних, викликати посеред них недовіру до своїх урядників, а опісля віддане роздробленого і розбитого народа в руки кліки. Народ перестережений, дізнався ся, що воно, звідки почало ся, і куди йому дорога, знає тепер, хто йому брат, а хто ворог. І наша совість чиста, по нашій боці приятне чувство вдоволення по сновенню обов'язку, вложеного на нас народною волею.

Та і ще одну появу, вельми радісну, приходять ся нам зареєструвати. В отсіх днях борби ми паглядно мали нагоду переконатися ся, що не все наше св'ященство, на голос з висше, відірвало ся народа а стануло по стороні касті. Ні! Богато, навіть чи може й не більша його половина, зовсім не солідаризує ся з інтересами, з початою деєструктивною роботою „приверженців „Душпастиря“ і „Заоканської Русі“. У них езуйтське виховане не видерло з душі почуття національної єдності з „хлопською худобою“; вони, самі сини хлопів, не можуть легкодушно дивитися ся на цинічне доптане прав народа виключно тільки на се, аби догодити чийсь там личній амбіції; у них добро народу стоїть на першій місці, ніж добро „св'ященничого сана“, бо вони знають, що вони перше були Русинами, заки змогли за руський гріш і піт стати св'ященниками. І ся єдиність патріотичного нашого духовенства з народом дає нам заповуку, що всі дальші замахи і затії фанатиків, розібють ся об сильну як криця волю усього нашого, неподільного на касті, народа.

Щоб дальше однак per longum et latum не проволікати „отсега газетярського“ пекла, як се влучно назвав в останнім числі один з св'ященників дописувателів, ми подаємо отсей modus vivendi.

Народне добро мусить лишити ся в руках народа: в народній організації рішаний голос може мати тільки сам народ. Всяке, чи то явне чи скрите вигнання рук по народне майно, ми мусимо уважати замахом на волю народу і проти таких виступів мемо безпошадно, не руководячи ся ніякими сентиментами або зглядями. Або з народом для народу, поруч з нами, або: руки проч!

Всяке виступоване проти Р. Н. Союзу, народної організації, одиногого поважного нашого дорібку на чужині, ми мусимо уважати за виступоване проти добра народа, і таке будемо п'ятувати, а з ворогами поступати після букви права.

Безусловно домагаємо ся заперестаня в „Душпастиря“ і „Заоканській Русі“ усіх брехливих, неопертих на ніяких фактах, виссаних з пальця напестий і калюмній на головний уряд Р. Н. Союзу. Що більше і то як conditio sine qua non жадаємо в найкоротшім часі відкликання усіх, помічених там напестий. А сего домагаємо ся в імя справедливости, в імя християнської моралі, яка принає зло напестити. А

ви, обчернувши головний уряд, не йому, але самому народови випрадили і виряджуєте шкоду, позаяк підкопчете його довіру до своєї рідної організації, а женете його в обійми усіх чужих організацій; де він денационалізує ся, пропадає, не лиш для народности, але і для віри.

Тягте, що не на се с народ, аби був погноєм вапній вузкоглядній партійности і засліпленню, але ви на се сьєте, щоби служити народови. Не ніс для табаки, але табака для носа! Народ вас удержує своєю керваніцею, отже має повне право і жадати від вас за се ширі роботи. Називане покривдженею люди словами „худоба, свині“, та грожене „дертем насів“ із його шкіри, цілковито не причиняє ся до розбудження серед народу погасяючого серед людю довіри.

Праця, але праця шира, без ніяких підступних забігів і плінів, сердечне зближене і подане руки „меншому братови“, виповнить сю розростаючу ся щораз то ширше прірву. Народ, побачивши ширі заміри і серця без облуди, радо візьме вам свою душу.

Відасть вам провід у руки. Народ напівками опшукуваний долею, став недовірчивий уже з природи, але за се стає він відданий і ширий до останньої каплі крові для тих, про яких чисті заміри і думки переконані ся. А побачивши ширю охоту і сердечне бажане направити зло, виряджене йому, можливо, навіть і несвідомо, він радо прощає усі провини, бо мстивість не лежить в характері руського хлопа.

І на тій почві, та одипоко під наведеними повисше уелівями ми простягаємо охотну руку до згоди. Хай „пропаде незгода проклята мара“. Ми одної руської пеньки діти, руським хлібом вирощені, руськими піснями вилеліані. Та й широкий сей руський переліт, що лежить перед нами.

„Пора, крайній час закінчити братовійчу борбу, а братись з закоханими руками до реальної роботи“ — кличе св'ященник-дописувател в останнім числі. Гаразд! Ми готові. А ви?...

Ставаймо усі за одного!

Одєт за всіх, всі за одного — кажемо. Прегарний висказ, св'яті слова.

Тих слів держав ся наш герой, Мирослав Сичинський, коли звільняє український люд в Галичині від ката — Поціського.

Він став одєт — за всіх.

Став одєт за всіх, хоч знав, що за те жде його смерть, або тюрма, нераз гірша від смерті.

А що ж ми на се, ми усі?

Ми усі заступились по трохи, зробили купу мітлєв, побалакали, тай, тай копець...

Мирослав Сичинський — одна одяєнька людина, зробив діло, якому нема паря в історії св'ята...

Ми ж усі, скільки нас є, своїми мітлєвми та балакань, в порівнянню з його св'ятим ділом — зробили кругле ніщо.

Чи не соромно нам?

Чи не сором, що пайліпший сил нашого народа в тюрмі пропадає, а ми і пальцем не кивнем, аби його видобути звідна на волю, не наче й забули про нього!

Але як видобути?

Канадійське товариство імени Мирослава Сичинського піддало гадку, аби слати петиції до пайліпшого суду у Відні, аби сей предложив цесареві Мирослава Сичинського до помилування,

коротко сказавши слати петиції до Відня, аби цесар випустив Мирослава Сичинського на волю.

Гадка добра, бо если австрійський цесар схотів, то Мирослав Сичинський був би сьогодні на волі.

Канадійські Українці вже днес збирають тисячі підписів на сі петиції. Треба і нам те саме робити і ми певні, що хіба не найде ся такий Українець в Злучених Державах, який би не поклав свого підпису на се, що і він жадає, аби цесар випустив Мирослава Сичинського на волю.

Пам'ятайте, що тут не ходить о жадні гроші, о жадні гроші, а лише о Ваш підпис. На се стати кожного, хочби і найбіднішого. Підпису свого чейже не відмовите для того, хто для Вас жертвує своє життя!

Тож до діла, Брати і Сестри! Підписуйте петиції і дружити до сего зоохочуйте, не лише своїх, але і чужинців. Підписуйте скоро, бо час не стоїть, а година життя у тюрмі — робом видає ся.

Підписуйте усі: старі і молоді. Мущини і жінки, парубки і дівчата.

Підписуйте і Ви, молоді школярки та школярки бо і за Вас приймає муку Мирослав Сичинський.

Неписьменних нехай другі підписують.

А коли вже зберете сотки тисяч підписів за увільнення нашого героя, тоді зашлемо їх усі до Відня.

І тоді побачимо, чи австрійський цесар прихилить ся до бажаня українського народа — чи до бажаня князів та графів польських. Побачим і не забудемо сего, а записемо глибоко у серця наших.

Ставаймож усі за одного!

БОМІТЕТ:

Іван Ардан, Михайло Бєля, Іван Федан, Євген Гвоздик, Петро Кирилюк, Михайло Бабій, Василь Гринько, Стефан Осиак, Демко Хомиш, Іван Зазуляк, Андроник Бурлак, Мотвій Семенюк.

Вислий Комітет.

Р. С. Петиції дали ми вже надрукувати. Они готові. Кождий, хто хоче апарати підписок, звольте написати на адресу: В. Грышко, 439 N. 6th Ave., Scranton, Pa., а дістане безплатно одну або більшу петицій. На одній петиції змістять ся кількадеся підписів. Коли вже зберете підписи, зашліть петиції назад на повисшу адресу.

Ставаймо всі за одного!

Брати Українці! Приходять на велике Народне Віче, вотре відбуде ся в неділю, дня 28-го мая с. р. в галі п. В. Зелінки під ч. 1200 E. 98 Str. на розі Woodlawn ave. в Чикаго Ілл. Початок о 2-ій годині по полудні. На се віче запрапаємо всіх місцевих і дооклицьких Земляків, як з Pullman, West Pullman і Chicago. На сім Вічу будуть підписувати ся петиції до самого цесаря Франц Йосифа I., аби він випустив нашого молоденького героя на волю. Він, бідний, мучить ся тяжко в тюрмі вже третій рік, а за що? За те, що не міг дальше рівнодушно глядіти на знущане над його народом! Дорогі Брати! тут не ходить о жадні гроші! Тут лиш ходить о се, аби сьєте своїми підписками на петиції. Тож кличемо і звиваємо Вас: приходіть, громадно, старі і молоді, хлопці і дівчатка, бо за Вас всіх терпить М. Сичинський. Не повинно забракнути на сім вічу ані одної свідомої людини, котра би відтягнула ся від свого обов'язку.

Ще раз кличемо: Усі за одного, а одєт за всіх! Сего правила тримав ся і сам М. Сичинський.

Користайте з доброї нагоди.

З нагоди надходячого американського св'ята „Decoration Day“

ТОВАРИСТВО „РУСЬКИЙ МОЛОДЕЧИЙ КЛУБ ПОСТУПОВИЙ“ в JERSEY CITY, N. J.

відиграє по раз другий веселу і поучаючу штуку:

„СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІВЦІ“

народна опера в 3-х діях Григорія Квітків Основявенка,

в Понеділок, дня 29-го мая 1911 р.

в ВЕЛИКІЙ ГАЛІ „ELKS HALL“ НА HENDERSON STR. (між York and Grand Str.) в JERSEY CITY, N. J.

Галія дуже гарна і велика, в котрій буде можна свобідно азвизитись кождому. По театральній представленню наступить:

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ,

який протягне ся до самого раня, зі взгляду на се, що другого дня припадає американське св'ято.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8-ІЙ ВЕЧЕРОМ.

Тікети можна набувати у кождого члена згаданого Товариства або у секретаря, А. Онісика, 68 Morris Str. — В день представлення каса буде отворена від години 6-ої вечером.

ЗА КОМІТЕТ „Р. М. К. П.“

Василь Костецький, касір,
Ст. Костів, секр. рек.,

Стефан Милинович, предс.,
Антін Онісик, секр. фінанс.

ОБРУСИТЕЛІ.

Новість із сусільного життя поліської країни.
Н. ЛАНОВКОЇ.

З великоруського переклада
(Дальше).

Додавляв дядько Гаврило, верховодячи в тім маленькій зборі, став ея хоч крихітку розяснити тую темну путаницю понять. Зі знанем людської натури, котре Бог знав відки у него взяло ся, він найбільший натиск клав на поняття власності.

— От, колиб ви не знали свою власність і не чули того, що вам призначено в уставнім патенті, — почував він, певний своєї юридичної мудрости — тогди ніхто би вас не кривдив! А то вам, гей, той казав, дали права, а ви як тоті барани: хто хоче, той вас і стриже!

— Та воно ніби то й правда, що дядько Гаврило говорить, — прикинув старший Бичків, повараючи по всіх присутніх.

— А щож се за такі права, Степановичу? — запитав ся Іван Хмелівський, стараючи ся збагнути значіння цього слова.

— Такі права, що коли оттой сірак, наприклад кажучи, твій, — так значить ся, ніхто його з тебе зняти не сміє. А з вас не тільки сірак але й голову зняти можна! Сказано, барани невидучі!

— Ні, угамуй ся Степановичу, — обізвав ся Петро Підгірний, старий чоловік 65-ти літ, з довгою своєю бородою, що надавала йому тип біблійного пророка, і з повільною, поважною поведінкою. Старий говорив тихо, розважливо, майже строго і між селянами мав велику повагу.

— Отсе ти кажеш: сірак. Сірака й певно з мене ніхто не здіє, бо він мій і я його не дам, бо знаю добре, що він мій. А от як прийде наказ на яку там потребу гроші давати, то як же я можу супротивляти ся против закону?

— Ех, тай нагодували-ж вас тим законом! — аж рукою махнув з нетерплячки Щовкун. — Гірш вовка закон лаястесь! Аджеж ви, дідуню, самі розміркуйте: закон законів не рівний: є такий закон, що сам Бог поклав — гей той казав: не краді, не вкради, не божися фальшиво, ну там, із жінотством також, щоби сохрани Боже, не те. Все те — божья воля, і піп в церкві голосить. А є ще й царські закони, — розповідав дальше таким же поучучим тоном: — служу вірою і правдою, дбай о свою честь — на те й присягу складав — то є закон друкований, а його також заховувати кожний повинен. А у вас старшина з посесором такі закони повигадували, що в ніякій книзі нема, а тільки вам такого натуркали.

— Ні, дідуню, сего ти нам не говори, вступив ся Степан Черкас. Всюди однакові! От онюди старий Боровак із Малківської волости розповідав: страх, що там діє ся! Посередник, каже, гірш лютого звіря. Взяв він, люди добрі, велику мастність у посесію, ну і хоче, щоб гроші як стій йому з процентом вернули ся... Наложив, каже, таку панцину, що віддику не дає, і за що небудь — хап тебе тай до возівні: сам люльку курить, а тебе за той час пражать... А не так, що сум: горілку ведрами для него з графської горальні таскують. Ось вам — каже — собачі діти, закон! — а сам кулак показує.

— А відки він такий узяв ся? — запитали в один голос оба Бичкові.

— З „Рассей“.

— Там, видно, таких не потрібно! — зажартував Хмелівський і всі зареготали ся.

— А як зове ся? — спитав старий Підгірний.

— Гвоздик зовесь, Михайло Іванович Гвоздик. Старий Боровак розказував, що здоровенний такий, вола на землю повалить.

— От би його сюди до нас, люточково, щоб вони з нашим старшиною помірялись! — скрикнув Хмелівський.

— А питоть би тобі на язичі! не лих! — сказав Черкас. — Радиймо що до одній ца відхід випали, але кривка не розв'язує головах нічого. По па-

тій порції дядькові Гаврилові почало на плач збирати ся і він сумно позирав в темний кут. Підгірний сказав, що пора до дому, і всі повставали, відсуваючи з гуркотом тяжкий стіл.

— Гей ти, Ідеку, бери гроші!

Заспаний жид, що причайком, чи може напівдрім задрімав за шинком, на млі ока роздрухав ся, учувши дзвення мідяних грошей, і мотнувши пейсами, скоренько підійшов до мужиків. Ображувавши ся, всі вийшли з коршми.

— Як у вас забіті голови, бігме Боже! — говорив уже на улиці Щовкун, ледви повертаючи язиком і утираючи рукою сльози. — Мені вже все одно, плюну тай годі! але ви подивіть ся як у „Рассей“; прецінь цар та закон — для всіх однаковий...

— Та воно то й так, ба, коли, гей той казав, супротив зверхности, якось не випадає, — сказав в задумі Черкас.

— Ну, то дідко вас бери, коли вам не випадає! Про мене, плюнути тай годі! Як собі хочете, а мені все одно!

І дядько Гаврило гірко заплакав.

Але Гаврилові не було все одно; під його сірою свитиною било ся щире серце; він хотів переіменити лад, котрий перечив його поняттю о справедливости, і не думаючи довго, взяв ся до діла. Видячи, як жид посесор давить селян зо всіх боків, як старшина задля власних користей покриває справки жида, а оба, маючи, ласку у мирового посередника, не боїть ся ніякої кари — він постановив намовити селян, аби обставали за своєю правдою. Послухають — добре, а не послухають — тим гірше для них; — так роздумував він довгими осінніми вечорами, плетучи пильно рибацький волок. Щоб тільки зачати — а там чень же уже пан Біг змилює ся. Але пан Біг не змилював ся. Щовкун зумів задраснути слабу струну, котра однаково чуток у людей всіх верств суспільности, без різниці. Діткнувши права власности, того основного товчка всіх людських поступків, він вступив на найпевнішу дорогу. Коли селянин зрозумів, що сірак його після невідомого права власности, то швидко він зрозумів, що і від його, і поле його, і що коли від него вимагають більше, ніж він повинен дати після права, то тут уже щось не до ладу. Дуже може бути, що селяни і самі розуміли то вже з давня, але по вродженій покірности, застрашені та майже адичілі в своїй закутині, а в додатку знаючи з довголітнього досвідку, що чия сила того й право — мовчали. Тенерже така за-краска, кинена Щовкуном, почала поводити ворухити масли в головах. Брати Бичкові, і Степан Черкас з Пилипом, і Іван Хмелівський, а на-решті і найосторожніший Петро Підгірний, що прожив майже пів століття під ярмом — всі вони попали в задуму. Від мисли до діла всего лиш один крок, тож по довгих науках та намовах довів Щовкун до того, що селяни написали екаргу на нахрест-жиди, посесора Цаплика і з великими заходами та остогами відозвали її до головної канцелярії князя. Відповіді не отримали ніякої. Вони написали другу екаргу, потому третю а далі й четверту. На четверту дістали таку відповідь, що їм відобрала дальшу охоту до дипломатичних переговорів. Соснівчани на якийсь час притихли; були би може притихли й на довго, але став ся один з тих несподіваних випадків, о котрім ми власне хочемо розповісти читачеві.

V.

В Соснівці родив ся, ріс та сякак проживав чоловік, на прізвище Макар Дуботівка. У Макара була стара похилена хата, і треба було дивувати ся, що дося дощ не розплескав а вітер не розніс тих перебіглих і на всі боки розіхавших ся делни; але делни, мов з навички держали ся на своїх місцях, і нікому ані на гадку не приходило, що хата може будь-коли завалити ся і позабавити своїх жильців. Макар був чоловік тихий, задумчивий і повільний; мав на голові пелех, ходив в смужковій шапці як зима так літо, і в неділі та свята загочував до коршми та попивав порцію за порцією, прислух'ючись

ненастанному шварготови жида. Під впливом горілки припаленої нераз дурійкою для кріпкості і для смаку, тихий та повільний Дуботівка ставав ся різким і сьмилім. Він був собі господарний, платив податки на час, волостного старшини бояв ся гірше чорта, а мирового посередника вважав таким великим паном, понад тотого не було пана в цілім краю, а може і далі. Такий він був в тверезім стані, але підпивши собі, не унаваз ніякої власти, і до бійки поривав ся з ким небудь. Дуботівка жив як Бог приказав; мав жінку, котра робила в будень і в свята і котру часом вилаяв, особливо в свята, коли був під напінком, — але в прочім був чоловік добрий, а коли часом і по тверезому вплив острого сьміє, то се лиш тому, бо в селянським житю без того якось годі. Впрочім Наталка на те не жалувалась, любила свого чоловіка щиро і хоть кілька разів до року приходило між ними до бучі, про те жиди собі сумирно, спільно двигали тягарі свого життя, і в осьми літах придбали троє дітей, котрі їм росли здорові як гриби по дощі.

І жив і вмер би собі Макар Дуботівка супокійно та не відомо для нікого, колиб не попутала його нечиста сила через того прислужного шинкаря, що в погану годину підолляв йому горілку.

Раз якось по обіді, посербавши пісного борщу приправленого сухими рибаками, сидів Макар під вікном та задуманий та зажурений. Сидів він, позираючи крізь маленькі щибки в вікні, відки видно було лише пайт та стріху сусідньої хати, роздумував над своєю бідю та проклинав старшину з цілим його родом і плодом.

— І чому вже його раз, того гаспида проклятого, дідко не пірве! — промовив голосом, відвертаючись від вікна.

— Та що там таке межі вами зайшло? — запиталась Наталка, підводячись від коритця, в котрім приготувала якесь їдло для поросяти, що хрунькало коло неї.

— Завзяв ся на мене, дихати на сьвітлі не дає, тай годі! Або мені, або йому на тім сьвітлі не жити...

— Бог з тобою, що ти говориш, Макаре? Що се за новина між вами? Таж ми недоімку онюда заплатили — сумно промовила Наталка, згадавши свою теличку, котру за безцін продали, щоб біди поспекатись.

— Або мені, або йому! — повторив понуро Макар, не відповідаючи на то, що вона питалась.

— Ой та чому би йому не жити! — зітхнула Наталка і вигнала на двір свого ситого годовища.

(Дальше буде.)

Прикрий сон.

Судовий радник, Накафор Черевко, перевертав ся як раз з правого боку на лівий (робив се він 30 літ о годині 2-її по півночі), коли гляне — двері від спальні легенько відчинили ся і до комнати увійшли якісь люди.

Пан радник був короткозорий, без окулярів не міг ся підписати, тож не гаючись, хотів сягнути рукою по шкля, що звичайно через ніч лежали на шафці біля ліжка. Та на диво, не міг рукою кивнути. Підносить її в гору, а вона паде в долину. — Параліж — подумав собі пан радник і мурашки пішли йому по спині.

— Він не був, як то кажуть, страшик син, прецінь не раз видавав засуди смерті і приглядав ся, як трапили людей, так, але тоді не йшло о його шкуру. А тепер — а тепер що иньшого.

Хотів другою рукою задзвонити на службу, але й друга рука так само. Він її хоче піднести в гору, а вона спокійно лежить на постелі.

Був би пан радник крикнув, та не хотів будити жінки, бо бояв ся її гірше, як тих людей, що в ночі лізли в його хату.

Злодії?... — Ні... Деж би злодії йшли до такого строгого судії, як він. Правда, що злодії вимють тихо ходити, але знов не так без шелесту, без звуку, як ті нічні гості. — Се щось не те... — погадав собі пан радник і рішив ся ждати, що дальше буде, тим паче, що й так не міг нічо иньшого робити.

Йому майнула іще одна гадка: коби так жінка збудила ся, вона би собі а ними дала раду.

Але жінка спала як забита.

Таке вже його щастє.

Пан радник лежав недвижно і дивив ся, а люди йшли та йшли.

— Оден, два, три... — де він годин їх всіх почислити.

Ось вже найшло їх повна спальня, в синах чекає іще більше.

А вдивляючи ся в них і привикаючи до того дивного явища, пан радник бачить, що він їх звідкись знає.

Але звідки?

З суду, звісна річ, що з суду.

— Ось того старого, що висуваєть ся з товпи і стає коло ліжка, такий добродушно усьміхнений, з синими, як в дитини ясними очима, того старенького, він судив недавно, за краді дерева в лісі. Де скарб має ти сячі моргів, а хлоп ані одного, дуже звичайна справа.

Він дав йому кілька діб арешту. Се дуже мало, особливо для хлопця. Відпичне собі трохи — тай тільки.

Так, але з ним стала ся якась дивна пригода, щось з ним стало ся, але що? Ну, що стало ся з тим старим?

Пан радник пригадує собі, але не годен пригадати і не знає чому, зі страху, чи зі старости. Біда!

А мужичок дивить ся на нього і усьміхаючись добродушно, каже: — Видите, пане, видите, я жив тільки літ і нікого не скривдив, а ви мене перший раз побачили і таку кривду зробили. Назвались мене злодієм, хоть я не вкрав, так мені Боже, не вкрав! Ви мене засудили на вісім діб арешту, а відсидів 7, а на осьму повісив ся, бо якже я мав злодієм до села поміж людей вертати? Я старий, чесний газда! — От так о! — показує на ший, на котрій видно сьніжий відтиск стрічка, — от так о, на гаді від вікна повісив ся. — І усьміхаєть ся, немов рад, що недосидів кари.

А нараз уста починають дріжати, очі набігають кровю і дивлять ся на пана радника так люто, що він збирає останній сил, щоб замкнути повіки.

Се йому на щастє удаєть ся.

Та не на довго.

Ось якась жінка підходить до нього і тичне за рукав.

— Не пізнаєте мене? Я тая Гаська, що ви її дурною зробили, а то мої діти. Але кажу вам, що Гаська не дуреа, вона тільки боронила свого, не хотіла поля, на котрім була нафта, за що будь продати, а ви її дурною зробили. Ви її дали опікуна, щоби його так пан Біг мав у своїй опіці, а той опікун продав моє поле, як звичайну річ. Не хотіла я людям очі дерти, зачинила двері, засьвіттила сирнік і четверо душ полетіло до неба.

— Пригадує собі, так то тая немиласправа, про котру навіть зачали злі люди говорити.

Ах, які-ж ті людські язики погані! Прецінь він того не робив. То оден молодий адвокат, свій чоловік, що хотів трохи заробити.

І заробив. Нині кожний хоче трохи жити...

Ту пан радник, забуваючи, що його рада на нічо не дасть ся, позач радити Гасьці, щоби їхала до Відня, щоби дістала сьвідомство, що вона здорова та щоби при помочи якого доброго адвоката старала ся уневажнити цілу справу.

— Ігі, — погадав собі радник — який я дурний, прецінь вона не живе — і знов на хвилю замкнув повіки. Хотів заснути.

І вже його очі і розум почав обгортати туман, коли ціла товпа обертх мужиків увійшла в хату і продаючи ся до його ліжка, викрикувала люто: — Пустіть, пустіть нас, люди, най йому скажемо слово правди.

Він на нашій кривді виліз в гору, зі звичайної селянської сварки зробив бунт, військо на нас прислав.

— Ми через тебе в криміналі гнали! — кричали одні.

— Через тебе нас жандарі катували! — вигукували другі.

— Де ваші поля? Віддай нам наш маєток, щоб наші діти в голоду не някли! — ревіли всі нараз.

А якийсь, може десятилітний хлопчина, білий, білий, як ярий віск, дріжучи на цілім тілі, як лист трепетосики, дорікав йому, що коли батька

є хати витягали, а він плачав: лишіть татуня! — тай його міста потягли, так як стояв, у тріску чий мороз, аж дух з нього виперло по дорозі. — Ти знаєш право, знаєш справедливість, поверни мені кривду!

— А мене як судили, то ти газету читав.

— А як мене, то ти думав, чи прийшов сусіда, молодий панчик до твоєї жінки, чи не прийшов.

Черевко задеревів.

— Тихше, ради Бога тихше, бо вчує жінка — просив майже криком Черевко, але його ніхто не слухав.

— Ти нас судив, як би ми дурні не мали, по параграфам, не заглядаючи у серце, не приглядаючи ся до нашого життя. Що вивчив ся в школах, те й знаєш, нічо нового не вчив ся, а сьвіт йде наперед. І хлоп йде наперед. Він не патик, щоб його можна все тим самим ножем стругати!

— А коли ми бороли ся о останній кусник хліба, то ти дбав, як би найбільше добра нахабарити.

— Коли боронили нашої правди і кричали „волі“, бо нам тісно і дурно нашим грудям, то ти думав, як властям піддобрити ся, по золотій драбині у гору підлізти, як бп жінці великий пані приподобати ся. Ти бесовістний, ти подлий чоловіче!

При тих словах Черевко аж підскочив, як би його шило вкололо. Він — подлий! хто то сказав? Позамикають тих бунтівників до криміналу! Прецінь то обіда, напад на його честь. Але пригадав собі, що він лежить безсиллий, що на його крик ніхто не прийде і погадав зітхаючи глибоко: „Ах, як то тяжко бувас на сьвітлі, скільки жертв вимагає від нас наше зване!“

Тимчасом товпа заворушила ся і розступила ся з пошаною. Наперед висунув ся поважний міщанин, а за ним до Черевка подібний. Черевко глянув і пізнав свого батька.

— Тату! — крикнув врадуваний, що може хоть батько вимилосердяє ся над його мукою. Але де там. Старий давив ся на сына а погородю і говорив з жалем: „На те я тебе, сину, виховав і вивчив, на те я другі діти скривдив, щоби тепер сорому такого дочекати ся перед людьми! Для новия блискучого, для звязид, ще сьвітять, ти відірв ся совісті чести батька і матери, забув рідну мову. Для жінки, вельможної пані, відурав ся від батьківської хати. Навіть на похорон рідного батька не приїхав, лиш кілька срібних прислав. На, восьми їх собі нааад. Вони давають мене. Не знав ти мене і я тебе знати не хочу. Загинеш, змарнієш, як колоса, що впала з воза серед поля. Дякуй Богу, що дітий не мавш, а я внуки, та що сором твій з тобою зійде до могили.“

— Сором твій, най зійде з тобою до могили! — кричала товпа.

— Негіднику, зраднику, душегубо — тьфу! — Ту пана радника щось мокрого впало на очі. На його тіло виступив горячий піт, по плечах пішов мороз.

Йому плюнули в очі... Йому, радникові, Никифорові Черевкові. „Ах, як тяжко бувас на сьвітлі, яких жертв вимагає наше зване!“ Не міг вилержати такого сльозного зворушення і став умлівати. Хотів крикнути: води! — але туман обгорнув мозок і душу.

.....

Як збудив ся, була сема година рано.

Розтворив очі — двері замкнені на ключ. В покою так як було вчера вчир, коли вернувшись від гофрата а вчир, клас ся спати. „Ігі, який дурний сон, як в книжці“. Тепер пишуть дурні же гарні книжки. Такі сні повинні бути рішучо заборонені, поліційно за-казані. Звідки йому до хати напалати хлопці і плели всілякі дурниці. Так... але то вино у гофрата було рішучо за моцне. До того жінка... Та-кож бувас на сьвітлі... Добре, що вона ко-всього не чула. Русе Христе! — Черевковий сьвічки в очях стали... Дя-косте, що сні є виключною властиво-стью, що сні є над ними нема нія-кої державної контролі. Гу — у!.. Ту пан радник глянув на ліжку між-мала, прецінь то в тій самій комнаті. Але ні, жінка спала спокійно і в хви-лі, коли пан радник приглядав ся їй, отворила очі та промовила пер-шої днини слово: „Кави“.

Пан радник вискочив з ліжка з цією учитель танді і задово-служницю, а сам почав аска-бо о 9-її мав страйковий про-...

Богдан Ленк

ВІСНИК З СТАРОГО КРАЮ.

У Галичині кипить тепер народна робота. Сек за яких три тижні мають відбутися вибори до парламенту, народ має вислати у столицю держави своїх заступників, що мають там радити над добром людей, заселяючих Австрію. І коли про інших коронних краях вибори являють ся борбою партій, борбою веденою чесними способами, без терору і вмишувань уряду, то славі на весь світ „галицькі вибори“ суть для нашого народу ідейні з колишніми нападами Татарів та Турків. І не дивися, що коли рознесе ся по краю тривожний клич: „вибори йдуть!“, всякий свідомий патріот вже заздалегідь приготує ся на прийняття жандармів, на кількатижневу тюрму, переслідування. А весь народ від уст собі відймає, та складає лепти на народнім жертвеннику, складає поспіди свої центи на виборчий фонд, на покриття тих „воєнних“ коштів, які народ мусить понести, щоб в важкій борбі дістати хоть відломки того, що йому правдо, без борби, без заходів, належить ся. Перетижена і так вже в край усіма добровільними національними податками, наша патріотична суспільність в Галичині, придумала сего року новий спосіб збирання жертв на покриття коштів виборів. Сей спосіб полягає на так званій системі трійок. Іменно посилає хтось в редакцію даток на виборчий фонд і рівночасно в тій часописи заважав двох своїх знайомих, до зложення датку на сю ціль. Кождий з тих двох, складаючи свої датки, зазивають по двох дальших своїх знайомих і т. д. Гарний сей спосіб пригадування одні другим свого національного обов'язку, подаємо до відома нашого загалу, зазиваючи його гарячо, до наслідкування в тім наших галицьких братів. Времія люте, — а кождий з нас на власній шкірі знає, що значать галицькі вибори. Тому й не трапимо багато зайвих слів, не пишемо ніяких шумних, високопарних відозв до складання жертв на виборчий фонд в Галичині, лиш звертаємо увагу усім патріотам, що з нинішнім числом відчиняємо спеціальну рубрику в нашій часописі: „Жертви на виборчий фонд в Галичині“. Сих кілька слів до серця патріота голосніше повинні промовити, як цілі писані томи.

Пішучи про вибори до віденського парламенту, годі нам збути мовчанкою недавню покітнівність ся виборів до буковинського союму. У сих виборах москвофіли вийшли розгромлені на голову. На питань, поставлене руській людності на Буковині: українство чи москвофілізм — народ одностайно відповів: українство! З 21.157 руських голосів, впало ледви 2.273 на москвофільських кандидатів. Отже ледви **десять процент!** Так у сільській курії. В загальній курії вибори вийшли для москвофілізму ще гірше: москвофіли дістали всього лиш 4.025.

Вслід буковинських виборів має далекосягале політичне значіння, не тільки для становища нашого народу на Буковині і в державі, але й як тло, від якого ярко відбивають ся національно-політичні відносини в Галичині.

Галичину від Буковини ділить тільки Черемош; руська людність по обох боках його така сама. Коли-ж русофілізм в Галичині ще може свій зацеп за маскувати позорами життя, то заслуга сього лежить на польській суспільності і польській адміністрації. Нема сумніву, що без явної й потайної підмоги польської також галицьке русофілізм стояло-б не краще від буковинського. Тільки Полякам може руський наріз і австрійська держава подякувати за консервування москвофілізму в Галичині.

Було се відоме і перед буковинськими виборами; вони тільки ще раз продемонстрували сю правду світові. Поляки виявляють в той спосіб, що явно і скрито підпомагають москвофільську гниль серед руського народу.

Так було давніше, так є й нині, в теперішній виборчий кампанії до парламенту.

Про се доказує також не менше жалюгідно і процес проти „виновників“ тору руської політики у сього року. Не

проти справдішних виновників, москвофілів, що подію викликали, але проти руських хлопів, котрих москвофіли напали на власнім їх сміттю, в їх власнім селі, вигнали польська прокуратура процес. Москвофілам вийшло усе безкарно!

Виготовлений з потоптанем законних прав руської мови, тільки в польській мові акт обжалованя (на 76 сторінках!) представляє подію в такім освітленю:

Члени русофільського стороництва в Коропузі, під проводом Петра і Микола Петричків, постановили в дні 31-го липня 1910 при існуючій в тій місцевості читальні общ. ім. Качковського заложити пожежну „дружину“ і запросили на се „святю“ членів читальні Качковського з Рімна та Монастирця. Запрошені прибули під проводом о. Маркія Раставецького і о. Йосифа Федоренка при участі оркестри з Рімна. Се торжество не подобалося мешканцям Коропузі і сусіднього села Хишівців, приналежних до українофільського стороництва, а дзв-з Хишівців, Олекса Шупак та студент філософії Стефан Бобеляк постановили в якийсь спосіб торжество се розбити.

В тій цілі уладили того самого дня в церкві в Коропузі поминальне богослужіння за душу бл. п. Коцька, а опісля удали ся під коршму, відтак під громадський дім, дожидаючи тут гостей із сусідніх сіл. Коли вони надійшли і музика їх заграла „Мир вам братя“, люде зібрані під громадським домом почали сьпівати „Ще не вмерла Україна“ і „Не пора“.

До читальні, де відбувало ся торжество, вийшли самі русофіли а Українці крутили ся на дворі. В тім часі Іван Бобеляк і Василь Цигилик вийшли до склепу при читальні, але Петро Петричка викинув їх звідси.

По скінченні торжестві о. Раставецький вийшов перед читальний дім, а побачивши тут товпу заворушених людей, приказав заїхати фірою перед читальню, бо хотів чим скорше відійти. Тоді Олекса Шупак трюнув кількох людей на о. Раставецького і посла до російської думи Стаховича, так, що ті люди на них попадали. Рівночасно Іван Бобеляк трюнув посла Стаховича на землю, опісля вхопив Івана Байцара за горло і дусив, а Олекса Шупак ударив його кулаком по голові.

В хвили, коли люде з Рімна і Монастирця повсідали на фіри і хотіли відійти, прискочив Федь Цигилик до фіри, на котрій мав їхати о. Раставецький і почав бити коні по голові та хребті, а Олекса Шупак грозити словами о. Раставецькому смертю. За відізджаючи фірами кинув Петро Бобеляк кусником цегли а Василь Ганас ківим тягаром. Опісля товпа побігла короткою дорогою до фільварку, куди русофіли мали переездити. І справді коли фіри з Рімна і Монастирця приїхали на фільваркове подвір'я, застали браму, ведучу на дорогу до залізничної стації замкнуто. На просьбу о. Раставецького глумний отворив ім браму а зараз за брамою напала на них товпа з колами в руках. Коні сполошили ся і фіри разом з людьми поперевертали ся. В тім часі Олекса Шупак і Василь Ганас прискочили до фіри, де находив ся о. Раставецький, і колами побігли по плечах Ів. Шакала та П. Знака. Дальше Шупак ударив колом о. Раставецького по плечах а Ганас по голові, так що о. Раставецький упав на землю. Коли о. Раставецький, втративши на хвилю свідомість, лежав на землі, Василь Лопатчак і Василь Ганас копали його. Перед тим ще били його Василь, Іван, Стефан і Федь Цигилики.

До сих, котрі били о. Раставецького, прилучив ся також Іван Бобеляк Джоґаль, ударив його кілька разів паликом по карку і копнув.

Наслідком того побиття відніс о. Маркія Раставецький м. и. рану на голові, яка становила тяжке ушкодження тіла з-понад 20 днівним уполі-дженем здоров'я і неосвідомістю до праці. Крім сього одержало двадцять кількох селян легкі ушкодження тіла.

Школа зроблена через поломаня музичних інструментів вносить 110 коп.

Відповідно до сього представлення справи обжаловує д. к. прокуратура студента прав Івана Цяпку за публічне похвалюванє кародостойних діл, студента філософії Стефана Бобеляка за підмову до каригідних діл, та двадцять селян з Коропузі і Хишівців о. тяжке і легке ушкодження тіла. Поміщені на лаві обжалованих селяни презентують ся незвичайно симпатично й культурно. Чистенько вбрані, погідний, інтелігентний вираз лиця, візнають розумно, спокійно, але рішучо; всі письменні.

Ось їх імена: Олекса Шупак, Василь Лопатчак, Іван Бобеляк Джоґаль, Василь Цигилик син Івана, Василь Цигилик-Ганас, Федір Цигилик, Олекса Мамчак, Іван Лисовець, Іван Цигилик, Іван Рочняк, Стефан Яржа, Микола Дереваний, Сенько Белебей, Петро Соловій, Микола Назар, Іван Жовтий-Курах, Петро Бобеляк і Іван Бреґей.

Першого дня розправи поза звичайними формальностями переслухано вісьмох обжалованих а то: Івана Цяпку, Олексу Шупака, Василя Бобеляка, Стефана Яржа, Василя Цигилика-Ганаса, Федька Цигилика і Олексу Мамчака. До вини не почувать ся а в візнах їх ціла справа так представляє ся:

Одним з повітів, куди доступ русофільській пропаганді вже замкнений, де майже весь загал селянства стоїть під народним руським прапором, є повіт рудецький. Тільки де-не-де лишили ся по селах маленькі останки колишнього русофілізму, звичайно типові „хруні“. Щоби ратувати там „руську ідею“, постановили русофільські менери ужити, як останнього способу агітаційного, заложення „пожежної дружини“ а з тої нагоди склали до Коропузі великий з'їзд всіх русофільських недобитків з околиці. Сей з'їзд рішено уладити в неділю дня 31. липня т. с. якраз в той день, котрий вже перед двома тижнями селяни з села Коропузі призначили демонстраційно на панакхиду за бл. п. А. Коцька.

З причини згаданої панакхиди зійшов ся дня 31 липня наріз численно, прийшли люди також із сусідніх сіл, між иншим з віддалених о півтора км. Хишівців. Коли наріз о год. 3:30 попол. вийшов з церкви, далше чути здалека звуки оркестри.

Люди, що мали вже розходити ся, здержались і за хвилю побачили цілу масу фір, заїзджаючих при звуках оркестри з Рімна, (повіт Комарно) перед читальню ім. Качковського. Тоді додали ся, що має наступити отворенє „пожежної дружини“. Декотрий зацікавлений, пішов під читальню. Та зараз на привітанє поспішали від привітань під адресою селян з Хишівців такі слова, як „батари“, „бунтівники“, „голова“!

Коли-ж наші люди не відзивали ся, прискочили незнайомі напасники до видніших селян, котрі стояли на боці і почали їх трактувати стусанами, колами, а двох навіть добре побіли. По тім вступу почало ся „собрание“ в часі котрого падали образливі слова з вікна, під адресою наших селян. На незвичайно змну кров, з якою заховувались ті, протягом трьох годин провоковані селяни, вказує ще сей факт: До склепу, котрий є в тім самім домі, що читальня ім. Качковського, пішло двох свідоміх селян в часі, коли відбувало ся „собрание“. З невідомої причини прискочило до них кількох хуліганів, почали їх бити, подерли на них камізьелки і викинули зі склепу. На „відходнім“ ударив навіть одного з них (Василь Цигилик) присутний на „собрание“ о. Раставецький в лице. І на сю очевидну провокацію — народ не реагував.

Скінчивши наради, повсідали напасники на фіри і при звуках оркестри почали відізджати. На пращанє кидали за ними діти грудками і можливо, що декого легко вдарили. Боячись, щоб за дітьми не пішли батьки, фірмани затила коні і в найбільшій гальоті втікали. Не завважали при тім недалекого скруту. Коли доїжджали до скруту, фірмани не могли вже коний здержати і фіри почали вивертатись і наїжджати одна на одну. Люди кадали ся один на другого, ін-

струменти поломались на дрібні кусні, о. Раставецький надтовк собі голову, а посол до думи Стахович, котрого Раставецький привіз, щоб показати як здобуває ся українські села — також сильно потовк ся.

Селяни, котрі з далека бачили, як фіри вивертались, поспішили на місце катастрофи і помагали побитим повсідати на фіри, щоб могли дальше їхати.

І з того зроблено злочин, людий ковано в кайдани та держано по слідчій в'язниці.

Отсе є дійсний стан річей.

Про дальший хід розправи напишемо в слідуючій числі.

Книжки надіслані до редакції.

Невольник. Поема Тараса Шевченка. (З портретом поета). Число 5. „Народної Бібліотеки“. Чернівці, 1911 Ст. 32. Ціна 25 сот.

Як милосердила ся громада. Образок з життя швейцарського люду. Написала Марія Конопнічка. Переклав Володимир Держирука. Книжочка „Народної Бібліотеки“ за март 1911. Число 6. Ст. 40. Ціна 25 сот. „Народну Бібліотеку“ видає Видничий Відділ руських хліборобських спілок на Буковині „Селянська Каса“. Річна передплата (25 книжочок) вносить \$1.50. Гроші треба слати на адресу: „Народна Бібліотека“, Чернівці, ул. Панська ч. 33. (Буковина).

Дзвінок. Ілюстрована часопись для дітей і молодіж. Виходить 10. і 25. кожного місяця. Видас: Руське товариство педагогічне. Редагує: Катря Гриневичева. За редакцію відвічає: Осип Янів. Передплата для Америки річно 2 долари. Адреса Адміністрації: Львів, ул. Мохнацького ч. 12. — Зміст ч. 4-го: Іван Липа: Юрасів сад. — К. Г.: На зодгін вітрови. — В борбі за рідну школу. — Дм. Йосифович: Куми (стих). — Брати Грім. Временські міські музика. — Золоті зернятка. — Альфонс Доде: Тайна майстра Антона. — Праця і забава. — Переписка редакції.

Дзвінок. Число 5. з 10 марта 1911 — Зміст: Володимир Самійленко: В п'ятдесятлітню річницю смерті Т. Шевченка (стих). — Іван Липа: Юрасів сад. — Дм. Йосифович: Достойний Індик (стих). — К. Г.: Великі роковини. — Богданов: Як іде життя в світі. — З широкого світа. — Д-о.: Вправа зручності. — Праця і забава. — Переписка редакції.

Додаток для малих читачів: Корнато Заклинський: Тарасове свято (стих). — К. Г.: Калинова хатинка Тараса Шевченка. — Байка коротенька.

Дзвінок. Ч. 7. і 8. У Львові 25 цвітня 1911. Рік XXII. — Зміст: К. Г.: Весна (стих). — Гнат Хоткевич: Богатий і бідний. — Дніпрова Чайка: Зауленька закувала (стих). Михайло Козоріс: Струна. — Юрій Федькович: Писанка (стих). — М. Богданов: Як іде життя в світі. — Дм. Йосифович: Півень і перла (стих). — Брати Грім: Дівчина тусярка. — К. Г.: Чи тільки в нас прикрашають яйця? — Всячина. — Для малих господиць: як печи аняжевий хліб. — Праця і забава. — Переписка редакції.

Додаток для малих читачів. К. Г.: Веселий іпачок. — Котик не втопив ся. — М. Козоріс: На селі.

Рідний Край. Часопись громадська і літературна, з малюнками. Видас і редагує: О. Косач (О. Пчілка). Передплата за 36 чисел на рік виносить враз з місячним додатком „Молода Україна“ 5 рублів. Адреса обох часописів: Київ, Благівіщенська ул. ч. 101. кв. 4. — Зміст: ч. 4 і 5. за 1911. р.: П'ятдесяті роковини смерті Т. Шевченка. Чи не доволі вже лаякання? — замітка Олени Пчілки. До живітської-української справи — Микола Чебреца. Бадьорний ранок — вірш Ар. Б. Українська гумористика — етнографічно-літературний нарис. Поезія в стилі „модерн“ — гумористичне оповіданє княжни Кочубейни. Сьмість ся вечірєє сонце — вірш В. Тарноградського. Теревені — Ко-

гось. Українське слово й мистецтво. Оповідки.

Малюнки: 1) Будинок в українському стилі. Губерська земська Управа в Полтаві. 2) Крыло того-ж будинку.

Рідний Край. Ч. 6. Київ, 1911. — Зміст: Чи на тім і кінець? Вірші Людмили Волошки. Українська гумористика — етнографічно-літературний нарис К-ч. Вірш Я. Мамонтова. Поезія в стилі „модерн“ — гумористичне оповіданє княжни Кочубейни. Українське слово й мистецтво.

Малюнки: Полтавська. Управа, (хочіть ся, іди дід, ані).

Рідний Край. Ч. 7. і 8. Київ 1911. — Зміст: „Бавшя“ Українська хата в Москві. Умови Грінчової праці — замітка О. Пчілки. Вірші Я. Мамонтова і Н. Кибальчича. Українська гумористика — етнографічно-літературний нарис К-ч. Поезія в стилі „модерн“ — гумористичне оповіданє княжни Кочубейни. Переклад з Кнута Гамсуна. В. Січовика. Вісті. На Вкраїні. Спілки й господарство. Ушанованне живих агрономів.

Малюнок: Портрет українського драматичного артиста, Миколи Вільшанського. Робота Г. Даса.

Рідний Край. Ч. 9. і 10. Київ 1911. — Зміст увесь — присвячено святкованю 50-х роковин смерті Т. Шевченка: Заповіт — Т. Шевченка. Вірш „На роковини“ — Леся Українки. Вірш „Т. Шевченкові“ — козака Антона Голкала. Вірш „У великий день“ — Я. Мамонтова. Т. Шевченко — замітка О. Пчілки. Шевченкове малювання — замітка Стороннього. Памятник Шевченкові в Києві — замітка П. К. Пошановання Памяти Т. Шевченка: 1) панакхиди й промови в церкві. 2) Думські постанови. 3) Урочисті зібрання й артистичні вечори, — на Вкраїні, в столицях і в багатьох инших містах. Нові видання творів Шевченкових.

Малюнки: Могила Т. Шевченка, мал. О. Сластьона. Рідкий портрет Т. Ш-ка. Постаць Шевченка, — гончарської роботи. Рідна хата Т. Ш-ка. Куток у Кирилівці, — знімка Г. Шевченка. „У Києві“, „Видубецький монастир“ і портрет Закревської, — з малювання Т. Шевченка. Знімки премірованих зразків для пам'ятника Т. Ш-ви, (Балавенського й Гаврилка). Малюнок О. Сластьона до поеми „Гайдамаків“. Святкованє Шевченкових роковин у Сибірі.

Рідний Край. Ч. 11. і 12. Київ 1911. — Зміст: І. Вірші до Кобзаря — Людмили Волошки, Олени Суботенкової і П. Сенюти. Шевченкові дні у Львові. Шевченкове свято в Ташкенті. Шевченкова виставка в Москві. П. Сутужне становище — замітка від редакції. На спомина Л. К. — вірш В. Тарноградського. Українські керамічні вироби в Австрії і наша допомога кустарництву — замітка О. Сластьона. Золота писанка — оповіданє з учительського життя, Олени Пчілки. Сьміховина з дійсного життя.

Малюнки: 1) Портрет Т. Шевченка. 2) Околиця біля Шевченкової могили. 3) Ілюстрація О. Сластьона до Шевченкової „Катерини“. 4) „Ніщий на кладовищі“ — малюнок Т. Шевченка.

Молода Україна. Часопись для старшого й меншого віку. (Додаток до „Рідного Краю“). Виходить у Києві, Благівіщенська вулиця, No. 101. Ч. 2. за січень 1911 р. Уложила Олена Пчілка. — Зміст: В новім році. Вірш О. Д. — „Новину сьогодні з ранку дивчоранний нам приніс. Вірш Бабусі. — Спогади кота сивка (либ і буде). Надії Кибальчича. — Бабусин селі багатий (святлий) вечір. Вірш Олени Суботенкової. — Онучата. Песа з життя дітей на 3 дії, П. Радного. — Світотзнання. (Зміна на поверсі землі). — Сьміховинка. — Загадки числові. — Загадки жартливі. — Загадка словна, В-іна. — Відгадки загадок з числа 1-го. — Перепечаткування з „Молодої України“. — Ціле се число прикрашене дуже вдатними малюнками.

СКІ ТАКТЕ ЖЕРТВИ
УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ
В ГАЛИЧИНІ

The best circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Application for transfer of Second Class privilege from New York, N. Y. to Jersey City, N. J. filed at Jersey City, N. J. Post Office March 30, 1911.

„СВОБОДА“

часопис для руського народу в Америці і орган „Р. Н. Союзу“, виходить щотижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців \$2.00
до старого краю на 12 місяців ... \$2.00
в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплатувати газету треба завжди з гори.

Гроші треба посылати в режістрованим листі, або через експресовий або поштовий моні ордер. Моні ордер, то є грошовий переказ, котрий дістанете від почтара або агента на експресовій офісі, пішайть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адреса:

„SVOBODA“

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Число телефону 498.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищать ся, наколи з гори не було зазначено, що жадася їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Наша руська і російська мова.

Московські запроданці, себ то москвофіли на різні способи баламутять наших людей, аби лекше їх запхати під ярмо російського царя.

Отже туманять наших людей тим, що ніби то ми Русини а Росіяни — то одні, однаковий, „рідний“ собі нарід. Вони кажуть, що наша мова руська а мова російська — се одна і та сама мова. Тимчасом все те неправда. Бо історія нашого і російського народу доказує, що оба ці народи є різні, окремі собі — і цілком у всім: в мові, звичаях і обичаях дуже різняться між собою. Придавши ся отже уважно, чи то правда, що наша мова і російська се одна і та сама мова, як торочать про се москвофіли...

В давнину був такий звичай, що книжок не писали народною мовою, себ то тою мовою, якою говорив простий нарід. Давними часами простий нарід був часто поневолюваний і темний. Через те простолюдин був в погорді і пониженно перед панами. А книжки читали в ті часи тільки пани; — простолюдин не мав до грамоти доступу. Отже пани не хотіли уживати в книжках тої мови, якою говорив їх загальнонародний, прибитий та погорджуваний невольник, котрого пани уважали гірш пса. Писали тоді книжки відмінною мовою від народної, бо пани зовсім хотіли відрізняти ся від простих людей. Тою відмінною мовою, була мова церковна і то у всіх народів в Європі.

На заході у римо-католиків була церковна мова латинська і тою мовою писано тоді книжки. У славянських християн була церковною мовою староболгарська і сею мовою писано книжки.

В Московщині, себ то в теперішній Росії також писали книжки церковною. Московські пани дуже не любили мови свого простого народу, тому аби їх мова як найбільше ріжчалась від народної, мішали до церковної багато слів з мов інших народів.

В тім часі, як повставало в Московщині українських вчених і книжкової академії на чолі єпископів, то Москвитини

від них в свою мову чимало українських слів. Бо в ті часи ми, Русини, мали свої школи, а навіть найвищу школу-академію, де учено дещо також на українській мові. І в письменстві нашому уживано в ті часи руської народної мови. Писано народною мовою Євангелію, Біблію, „інтермедії“, (щось в роді комедій на представлення) і т. д.

В Московщині того не було, там ніколи в тіх часах не уживано в письменстві народної московської мови. І коли нашої руської мови уживано не лиш в письменстві, але і в найвищих наших школах, то мова російського народу ще була цілком упосліджена і ніхто не знав за ню.

В ті часи російські пани мішали до церковщини не лиш українську мову, але також і мову інших народів. За пановання Петра Великого прийшло до Росії на високі становища багато Німців і Французів. І від них російські пани перейняли чимало собі і змішали з їхньою церковною мішаниною.

І тої дивоглядної мішанини довго уживали в російському письменстві. Аж до року 1820. В тім році виступив в Росії талановитий поет Пушкін і він перший почав писати книжки чистою простою мовою свого московського народу. І від тоді російські письменники чимраз більше почали заводити в літературу простонародну московську мову, та викидати чужі слова: українські, німецькі, французькі і т. д.

Така історія російської мови.

Історія нашої мови руської цілком инша. Знаємо, що від давна наша руська мова на Україні була уживана в письменстві. Але, як нарід наш втратив свою самостійність, то після упадку козаччини — народна наша мова пішла в поневірок, в погорду.

Як Україна перейшла під російську кормигу, коли на український народ наложено невольничє кріпацтво, то українську мову усунено зі шкіл, з урядів, скрізь її скасовано, а натомість російські найзидники заводили свою, російську мову. І з того часу здавало ся, що і наше руське письменство завмерло, бо народна мова втратила своє право горожанства.

Та хоч українські пани москвошчили ся, виреклись своєї мови, а замість неї прняли мову російську, або польську, — то між масами простого народу мова його не загинула. Народ не покидав її і складав на сій своїй мові прегарні пісні та думи, в яких виспівував про те, що „було й минуло“, про славне лицарство запорожське, про свою теперішню гірку долю.

І наші гарні народні мови не судило ся бути на все поневіряною. Знайшов ся чоловік, що привернув українській мові втрачене право горожанства. Сім чоловіком був син полтавського дяка Іван Котляревський. Написав він і видав ще 1798 року (отже ще перед російським Пушкіним) книжку простою українською мовою, що називалась „Енеїда“. Се — по довгій часі — була перша книжка на народній наміт мові. І від того часу наша мова знов стала заводити ся в письменстві. Але під російським панованем нашої мови до тепер не допускають на Україні ні до шкіл, ні до урядів. А від 1876 року до р. 1905 було заборонено видавати на українській мові книжки і часописи, тай тепер конфіскують наші книжки і часописи. І се є доказом, що наша мова і російська не є та сама, бо колиб справді так було, то уряд російський не переслідував би так остро і безглядно української мови.

І в Австрії (в Буковині і Галичині) мова нашого народу була довгий час упосліджувана. Але і тут знайшли ся люди, що пішли слідом Котляревського і видвинули нашу мову назад в письменство. В Галичині більше як перед 60 роками перший почав писати чистою народною мовою поет, Маркіян Шашкевич. Він видав 1848 р. першу тоді книжку на народній мові п. з. „Русалка Дністрова“.

На Буковині першим чоловіком, що 50 літ тому впровадив чисту народну руську мову до письменства, до книжок — був славний буковинський поет, Осип Юрій Федькович.

Бачимо отже, що доки мова нашого народу була упосліджена, доти не було у нас письменства. Якже на родна мова дісталась до книжок, то з тою мовою відродилось наше письменство, а в слід за тим поширили ся просвіта і освідомлене народа. Виступили талановиті письменники. На Україні по Котляревському: Квітка Основяненко, Гулак-Артимовський, Гребінка, Гоголь, П. Куліш та Тарас Шевченко, котрий на рідній своїй народній українській мові виспівав геніяльні, прегарні поезії і пісні. Вони захопили, одушевили, та пробудили до нового життя увесь наш великий український народ! Тарас Шевченко, сей найбільший наш поет міг лиш на рідній народній мові так мочучо і так до серця промовити нашому народові.

В Галичині також по Шашкевичеві виступили нові письменники. Устиянович, Володимир Шашкевич, а в найновіших часах такий великий письменник, як Іван Франко, Стефаник і т. д.

На Буковині по Федьковичеві виступив відомий поет, Ізидор Воробкевич, Ольга Кобилянська і т. д. І сьогодні наше письменство вже велике і має світове значіння, воно цілком відрубне і окреме від письменства російського.

З того всього, що ми коротко переклали ось в історії про нашу і російську мову, кожний переконається, що спільної книжкової мови між Русинами і Росіянами ніколи не було і цілком нема, та що Росіяни мають свою відрубну і цілком иншу літературну мову, а ми Русини-Українці свою.

Але московські запроданці не зважають на се. Вони перекручують і заперечують істину-правду, бо невчених і гених людей легко їм баламутити.

Ще зручнійше москвофілам баламутити наших людей „єдинством“ російської мови, бо наше давніше етимологічне писмо було на першій погляд подібне до російського. Бачать наші люди, що наше етимологічне писмо подібне до російського, тай думають, що се все одно.

Тимчасом не конче те, що подібне до себе, мусить бути тим самим. Так і з російським та нашим етимологічним писмом. Не у всім те писмо подібне до нашого, лиш дещо пише ся подібно, але цілком инакше вимовляє ся (читає ся) по російськи, а инакше по нашому.

Возьмим кілька прикладів.

Наше етимологічне „я“ (і) читає ся по російськи „я“, — наше етимологічне „я“, по російськи вимовляє ся „і“, — наше „я“, вимовляє ся по російськи „і“, і багато інших російських букв подібних до наших, вимовляє цілком инакше, як в нашій писмі. Се найбільше можна побачити із цілих слів. Подасмо ось для прикладу слова наші писані етимологічно і подібні слова російські, та як вони вимовляють ся (читають ся) по нашому а як по російськи.

По нашому пише ся і читає ся:	по російськи пише ся: а читає ся:
ліс	лѣсъ лес
чоловік	чоловѣкъ человек
діло	дѣло дело
зрілий	зрѣлый зредой
більший	большій большой
голова	голова голова
поставило	поставило поставило
телеграма	телеграма телеграма
великий	великій великій
половина	половина половина

Отже — як бачимо — є в російським писмі кількадесят слів, котрі пишуть ся подібно як наші етимологічні, але цілком инакше вимовляють ся.

Щоби на далі не було ніякого баламутства, та щоби улекшити нашому народові науку нашого письма, поставив ся проф. університету п. Др. Стефан Смал-Стоцький, що по всіх школах заведево фонетику, се є таке писмо, яким печатають ся тепер наші книжки та часописи. Тепер ми маємо своєю правдою, а москалі свою і капацьким перевертням годі вже дальше баламутити наш нарід, ніби то наша а російська мова — се одна мова.

На се, що російська мова є чужою для нас і не має нічого спільного

в нашу руську мовою, можна навести безліч певних доказів. Для нас буде скорше зрозуміла навіть мова сербська, чеська, хорватська, як мова російська. Наш чоловік ще якось зрозуміє Чеха або Сербя, але як би розмовляв з Росіянином, котрий не знає нашої мови, то не буде його розуміти.

Якже можна його розуміти, коли говорити ся:

по нашому:	по російськи:
когут	петух
малпа	обезана
гузики	пуговиці
штани	брюки
спідниця	юбка
орати	пахать
кінь	лошадь
лоша	жеребёнок
бузюк	аюг
жаба	лягушка
цегла	кірпіч
червоний	красный
неможна	нельзя
вікно	акошко
власний	собственный
платня	жалованье
смак	вкус
сварити ся	спорить
хвалитись	хвастаться
треба	нужно
смачний	вкусный
очи	глаза
м'ясо	говядина
борщ	щи

і т. д. і т. д.

Одним словом, російська мова для нас незрозуміла і як хто хоче її уміти то мусить учати ся, як кожної иншої чужої мови. А коли мова ся нам незрозуміла — то не є мовою нашою, а цілком чужою.

Тай наведемо іще один доказ на се, що наша мова і російська є чужі для себе мови.

З нагоди 50-ої річниці смерті Тараса Шевченка, майже усі російські поступові, прихильні Українцям часописи — посвятили пам'яті Шевченка теплі згадки, помістили портрети нашого поета, а навіть виїмки з його творів в перекладі.

Між иншими журнал, що виходить в Петербурзі п. з. „Всемирная Панорама“ ч. 7. з дня 4. н. ст. марта 1911 р. — помістив гарний портрет Тараса Шевченка і виїмок з його поем „Княжна“ в російському перекладі. І ось для порівняння нашої мови з російською, подасмо сей виїмок з Шевченкової поеми в нашій мові як написав Шевченко, а по-при се подасмо переклад російський, взятий з вше згаданого журналу. Переклад сей подасмо в таким виговорі, якого Росіяни уживають в бесіді.

Виїмок з поеми Ш. Шевченка „Княжна“.

Український текст Шевченка.

Село! Село! Веселі хати!
Веселі з-далека палати —
Бодай ви терном поросли!
Щоб люди їй сліду не наипли,
Щоб і не знали де шукати!

В тому господньому селі,
На нашій славній Україні,
Не знаю, де вони злязлись,
Приблуда князь, була й княгиня.
Ще молоді собі були,
Жили самі, були багаті:
Високі на горі палати,
Чималий у яру ставок,
Зелений по горі садок,
І верби, і тополі,
І вітраки на полі,

І долом геть собі село
По-над водою простяглося.
Колись там весело було:
Бувало, літом і зимою
Музика тне, вино рікою
Гостей несстих налива.
А князь аж синій похжає,
Та сам весіллям наливає,
Та ще й покрикує: „віват!“
Гуляє князь, гуляють гості,
І покотились на помості.
А завтра знову ожива,
І знову пє, і знов гуляє.
І так за днями день манає.
Музицькі душі аж пишать,
Судовики благають Бога;
Паниці знай собі кричать:
„І патріот, і брат убогих!
Наш славний князь! Виват! виват!
А патріот, убогих брат,
Дочку й теличку однімас
У мужика, — і Бог не знає,
А може знає та мовчить!“

Російський переклад:

Село! Село! Красиві хати,
Красиві барські палати, —
Пусть лучше-б тернам параслі,
Чтоб к ним і слѣду не нашли,
Чтоб і не знали їх!.. Кагда-то
В селѣ том Божим жил да был
Какой-то князь, я не спрасил,
Как он попал туда. Багато
С своей княгиней маладой
Жил князь, тот, вѣнчанный судьбой,
Кагда-то весело там было —
Без пиществ, дня не пражадлі,
Бывало, гусли день-денской,
Гудят, ревут; вино рской
Гостей несстих наливает;
Все пют...
Пил князь і гости пили, —
І павалиліс на дивани.
А завтра снова аживут,
І знов кутят, і снова пют.
І так за днями день другіє
Мелькают. Душі крѣпастия
Уж і не станут, а пишат;
В судах за князя Бога молят,
А гости знай себе ізволят,
Ім востаргатеся, знай кричат:
„Наш князь — муж правил саміх
[отрагит!]

І патріот і брат убогих,
Наш славной князь! Виват! Виват!
А патріот, убогих брат,
С крѣстьян чуть шкури не одірают
Последной дочкі не щадіт...
Гудят апятъ, как в днѣ былые
В палатах гусли; на столе
Вино, пил князь, і гости пили,
Дражат гали, звенят стаканы,
А голод стонет на селѣ...

Прочитавши текст український і той сам текст російський, кожний, хто уміє читати, побачить, що між мовою нашою а російською є велика різниця, і що мова наша, а мова російська є цілком окремими, иншими мовами. Наш чоловік тільки дещо зрозуміє в російській мові, а впрочім вона незрозуміла і чужа для нашого чоловіка. Так само наша мова для Росіяні є чужою і також незрозумілою. Коли-б Росіяни розуміли нашу мову, то би не перекладали поезій Шевченка на російську мову, а друкували би їх в тій мові, в якій писав Шевченко, то-б в українській.

Бачимо отже цілком ясно, що наша мова і російська не є одна і та сама, навпаки се чужі і різні собі мови.

Так і Русини-Українці є собі окремий, инший народ від російського, — а Росіяни се знов окремий, инший і цілком чужий для нас народ.

Військові справи.

Як відомо, межі переселенцями нашими, себто емігрантами, знаходять ся в Америці много таких, котрі виїхали до Америки перед сповненем своїх військових обов'язків а тепер бажали би вернути назад до рідного краю, однак з огляду на те, що чекає їх кара, позістають дальше в Америці. Суть рівнож такі, котрі як раз в сім році мають ставити ся до бранки, однак по якійсь доперва часі хотіли би вернути до Галичини, та відбуті свій обов'язок військовий. В обох случаях суть певні улекшення, особливо для тих, що доперва мають ставити ся до бранки. Іменно такі, котрі мають ставити ся до бранки, можуть дістати урлопо на рік і два роки, почім, вернувши до рідного краю, відбувають службу.

Очевидно, що такі справи рішас намісництво в Галичині, длятого треба таку справу віддати комусь в Галичині, щоби не тільки все зробив, але і поставив ся о користне поладжене справи. Щоби однак інтересованим прийти в поміч і улекшити поворот до Галичини, прошу удати ся письменно до підписаного, при чім треба рівночасно прислати оден долар за інформацію.

В писмі треба подати: Імя і назвіско — місцевість, повіт і рік уродження — чи родичі позістають в Галичині, їх місцевість і почта, очевидно імя і назвіско родичів, — чи виемігроввали за позволенем староства, чи ні — подати докладну свою теперішню адресу, подати докладно місцевість, де єсть найбільший консулат австрійський.

Адреса: Австрія, Львів. Іван Бачинський п. і к. капітан в пенсії, 5-а Руська, 20.

Всі Американські руські газети прошу о поміщенє сей статі.

НА ЛЕНДАР.

МАЙ.

д.ст.	д.м.	Руські святя
25	Четвер	Епіфанія еп.
26	П'ятн.	Глікерії
27	Субота	Ізидора
28	Неділя	О Сліпор. Пах.
29	Повед.	Теодора і Мод.
30	Вівтор.	Андроника
31	Середа	Теодота і Юлії

НОВИНКИ.

**** Редактор „Американської Русі“**, господин Теодор Ів. Гузль вибрався з Львова до Лембергу на дампф, тай заїхав в житло... Побачив, що про теперішні наші відносини написали дещо „Світ“ і „Правда“ (доволі об'єктивно), тай собі забажав переїхати ся здох і поперек по „клятих українцях“. В останнім числі своєї „казети“ в статі „Раскол украинофилів“ націлів цілу копцю великих дурниць, а всі ті дурниці припечатав — ось яким „шумним“ порівнянням: „... інакше вся ця боротьба буде виглядати, як боротьба Донь Жуана з вітраками“. А який же то „моцно вчений“ мусить бути г. Гузль, коли він доси не знає, що з вітраками бився зовсім хто інший, а не Дон Жуан!.. Ми звертаємо на сім місці увагу чесною алегоричною компанією, яка дала г. Гузлеві „редакторський джаб“, аби вона наділила його відповідним докторським дипломом, бо декотро можна, щоб така висока вчена людина ходила по божім світі без ніякої відзнаки!..

**** Минувші суботи** відплив з Нью Йорку на Середземне море пароплав Velezia, забираючи з собою всього на всього 35 пасажирів. З тих 35 осіб лиш одна є св'ятською людиною; інші 34 — самі духовники, їх жінки та свояки. Замітне, що кожний із св'ятенців має висвіти в іншій місцевості. Один незалежний пастор враз із своєю подругою вернули на своє давнє місце у східній Африці, 500 миль від морського берега, де обом займають ся ревно місіонарською працею. Сей пастор говорив до одного з американських репортерів, що африканські дикуні приймають дуже радо нову для них, християнську науку. Ся країна для білих людей дуже небезпечна, бо певнісіма спієка висмоктує з них прямо їх жите.

На тім самім кораблі від'їхав до Риму айршиський священник J. A. Cunnane з Балтімор. Його вислав до Ватикану кардинал Gibbons враз з „Петровим грошем“, зібраним поміж вірниками римо-кат. обряду в минулих роцях. Цікаві Американці оглядали скринку з „Peter's Pence“ із всіх боків і важили її у своїх руках. Скринка була на 3 стопи і 7 цалів довга, на 2 стопи і 10 цалів широка, а на 10 цалів глибока. Мусіла бути наповнена самими золотими грішми, бо двох людей ледви її втагнути на поклад. Зміст сей скринки оцінили знатоки на \$35.000. Заяк її доставлено до Нью Йорку, італійський амбасадор в Вашингтоні перерахував всі гроші і запечатав скринку своєю власною печаткою. Се зроблено на те, щоб цюлий уряд в Неаполі не мав права заглядати в середину сей скринки, а тим самим, щоб вона, непорушена ніякою св'ятотатською рукою, дістала ся безпечно на місце призначення, т. є. до стіп самого папи римського. Висланик кард. Гіббонса, скоро тільки прибув на корабель, віддав сю скринку під догляд корабельного скарбника, який примістив її зараз у величезний сейф.

Коли арх. Farley їздив до Риму в 1908 р., взяв був тоді з собою \$40.000 в золоті, а сі гроші передав йому висше названий кард. Гіббонс. Філадельфійські католики заслали до столиці апостольської в р. 1909 \$14.000 в золоті, а бразильський архієп. з Буенос Айрес відослав в тім самім році \$20.000 в золоті.

**** Диспенза від палського декрета „Docente Apostolo“**. В останніх днях оповіщено для галицьких єпархій диспензу від палського декрета „Docente apostolo“, котрим забороняє ся священникам займати місця урядників у фінансових інституціях та видавати часописи для бізнесу. Диспенза ся звучить: „На основі призову до конкаторської конгрегації 15 лютого 1911 р., уповноважене ся всіх священників, котрі доси належали до єпархії, до надання рад в позичкових банках або в якихнебудь шадних заведеннях, сповняти сі чинності протягом двох літ, починаючи з 15 лютого 1911 р. Заразом ціля приказу єв. отця наказуємо бажати, щоб за сей час підготували ся священники до сповняння сіх чинностей“. Ся диспенза відноситься як виключно тільки до галицьких диспенз. Про Америку нічого не сказано.

**** З організації Русинів в Канаді**. В недавню заложеним органі руських фермерів в Канаді „Новий Край“, поміщено в одному з останніх чисел статю, в котрій визнає ся всіх тамошних Русинів до утворення одної, народно-політичної партії, в цілі тіснійшої злучки. „Бо коли глянемо — пише ся часопис — на інші народи, котрі хоч в меншій числі, як Русини, заселяють Канаду, а мимо себе мають своїх заступників у парламенті і в соймах, а Русини не мають ані одного свого посла, то се дуже немилко вражає кожного свідомого Русина.

Возьмим прим. під увагу провінцію Альберту, Саскачеван і Манітобу. В Манітобі 15 тисяч Ісландців мають своїх двох послів, 35 тисяч Німців одного посла, 10 тисяч жидів одного посла, 25 тисяч Французів трох послів а 50 тисяч манітобських Русинів не мають ані одного свого посла. В провінції Саскачеван 45 тисяч Німців мають двох послів (один вибраний самими Русинами), 15 тисяч Французів мають одного посла, а около 48 тисяч Русинів не мають ані одного свого посла. Так само сумно стоїть справа в провінції Альберта: 45 тисяч Русинів навіть не пробували вибрати хочби одного свого руського посла.

Кожний Русин признає проте, що так далше не може бути. Бож навіть сором, щоб 200 тисяч Русинів в західній Канаді не мали ані одного свого посла. До сего часу вибирали Русини на своїх послів чужинців, але сі послів діляють більше на шкоду, чим на користь канадійських Русинів. Тож маємо тепер еотки образованих Русинів в західній Канаді, які певно ліпше заступлять би ся за нас, чим наші вороги. Послідня пора — каже „Новий Край“ — щоб пробудити ся з огляду на ці глянати в будучність. Час вже закінчити ріжні газетарські лайки, занехати ріжні релігійні і партійні спори, а крайня пора злучити ся в одну велику народну партію, якої стремлінням має бути виборене руських послів і політичної поваги для канадійських Русинів. Лише в сповноненні тої задачі повинні постігати усі згідно, без ніякого упередження, бо в єдності сила!

**** Унія із старообрядцями**. Доносення про приготування до унії католицької Церкви із сектою російських старообрядців, знаходить потверджене в „Gazet i kosciel-nij“, яка пише: „З Петербурга надходять великі вдоволяючі вістки, що між примасом католицької Церкви в Росії, а єпископами т. зв. старообрядцями, сеї секти православної церкви, яка берега християнської віри доси великі основно, і яка є дуже зближена до католицької Церкви, ведуть ся тепер переговори що до унії з нашою церквою. Був би се приріст для Церкви о 10—12 мільйонів душ. Кількох визначних старообрядців, між ними двоє їх єпископів, вже признало першешество папи і мало вже заключити унію. Подрібні розговори єпископів і священників із громадами, мають підготувати унію цілої секти з Римом.

**** Перехід руської громади на латинський обряд**. Знов нотують галицькі часописи про новий перехід нашої громади на латинський обряд; причиною є о. Гамерський, парох Чашина, моковський батюшка. Селяни — національно осявідомлені. Бєть в селі читальня „Просвіти“ і селянські склепи. Перед двома роками, на місце священника патріота, прийшов до Чашина о. Гамерський. І від першої хвилі розпочав боротьбу з селянами, хоча з них зробили москалів. І через цілий час з проповідницької ганьби людей, називаючи їх „чортами-Українцями“, кричить: „забирайтесь на Україну, як ви Українці і там побудуйте собі церков, бо я повидаю вас всіх з церкви“. Такі крики що неділі. Селяни се обурювало і просили о. пароха, щоб лишив їх в спокої; та се нічого не помагало. Тоді зійшли ся люди з цілого села на раду і написали скаргу до владик Чеховича. Зі скарою сею поїхало кількох селян як відпоручників; Владика Чехович відібрав скаргу і казав їм їхати домів, кажучи, що справа буде розсліджена. (Чи передіе виганьби селян „свинням, худобою“ і т. д. — про се часописи не згадують. Прим. складача). Цілу справу до розслідування дістав о. Вірський, декан в Лівську, котрий приїхавши на місце замість провирити справу, казав селянам о. Гамер. ще перепросити, а віддаючи, дав цілу скаргу о. Гамерському до перечитання і відшанси собі імен тих людей, що скаргу писали. І тепер почав о. Г. на селянах мстити ся. Коли помер один з господарів, котрі підписали скаргу, не хотів його похоронити, так що трун лежав чотири дні без похорону і аж на приказ декана похоронив о. Калужанський з Загіря. А парох з Чашина, о. Гамерський сказав своїм парохіям при тій нагоді: „видіте, як того, не буду ховати жадного з вас“. Діти похоронили без хресту, люди не сповідали, а тепер умирав знова один з тих, котрі підписували о. Гамерський шовнів, що як умре, то його похоронити не буде. Прим сего заскаржив звин 120

селян до суду, денуційю до староства, а в Св'ятий Понділок Служба Божа відбула ся при порожніх стінах, бо всі буквально виїшли з церкви, коли їх зачав ганьбити, і заповни, що як до вого. Гамерський буде в Чашині, до церкви ходити не будуть. А крім сего віддаючи, що Владика Чехович не хоче їх увільнити від о. Гамерського і нічого в тім случаю не робить, постановили в числі до 600 душ перейти на обряд латинський.

**** Протижидівська авантюра**. Польські часописи доносять, що в селі Карові, равського повіта, пароби напали в першій дні Великдень на фіру жидівських різників з Угнова, побили їх, одного навіть тяжко, та забрали візок і коня. Тоді один різник побіг до Угнова і повідомив жандармерію. На другий день в селі явилось кількох жандармів, але не могли нічого взяти, бо селяне не хотіли ані віддати візка з конем, ані дозволити на арештоване виножити. В додатку кинули ся на Жидів, що стояли гуртками і тяжко їх побили. Угнівського рабіна, що навинув ся тоді в селі, стягнули з фіри, так що він лише утешно уратував ся від каліцтва. Вкінці під проводом віта Миколи Кота, кинули ся й на жандармів. На телеграфічне візване прибула до Карова компанія війська з Рави руської і аж тепер арештовано 24 людей, між ними й Миколу Кота, та відставлено до повітового суду в Угнові. Намістник вислав на місце авантур делегата намісництва, радника двора Зімного. Стверджено, що ранених є 6 Жидів, між ними два тяжко. В селі полишено на кілька днів 8 жандармів. Галицькі польські часописи роблять з тої авантури антижидівські заворушення, і пригадують подібні заворушення в Угнові сперед 8 років і з радостю вигукують під адресою сїоністів, як виглядає в практиці „sojusz syjonisko hajdamacki“.

**** В світ за хлібом!** Дня 2. мая виїхало з Кракова особієм поїздом 300 родин українських, складаючих ся з 700 осіб. Се велике число наших бідаків виїхало з Галичини на Гамбург, до Канади, пукати хліба, якого в своїм краю не могли знайти. Емігранти походять з заліщанського та борщівського повіту і з Буковини.

**** Новий військовий закон**. Від кількох тижнів нараджувались правительства австрійське і угорське над заведенням нового військового закону. Оноді наради покінчили ся згідно і ухвалено змінити перестарілу процедуру карну, та заведене двоїтної служби при австрійським війську.

**** Пиянство на Угорщині**. Будапештський, мадзьський педагогічний журнал звертає увагу на число корчем в Угорщині, яке тільки раз перевищало число шкіл. На 16.547 народних шкіл припадає 60.220 корчем, се є чотири рази більше. Одна корчма припадає на 250 людей, а одна школа лише на 1.800.

**** Німецький цісар з своєю жінкою і одинокою дочкою, Вікторією, був через пару днів в гостині у свого товариша „з божої ласки“ і свояка, англійського короля, Юрія. Цісар виганяв ся приватними автомобілями по цілїм Лондоні, наговорив ся до сита з всілякими англійськими льордами, а накінець пошпикав ся за щось із своїм кузином Джорджем і вернув у свої „контри“, чи там: до свого улюбленого „фатерлянда“. Як велить діврська етикета, англійська королівська пара враз з цілим своїм двором відправила рідких а дорогих гостей на залізничний дворець. Тут король Юрій почав з цісарем Вільгельмом якусь живу дебатю. Він хотів свого від'їжджачого гостя про щось-там переконати, чи щось-там йому пояснити, і притім так завзято дувив правую рукою в долоню лівої, що сей спосіб переконування звернув увагу численно зібраної на естації публіки, про що король був мабуть призабув. Таке поламане діврської етикетки вивело з рівноваги горячого Вілоса і він остенційно показав Юркови плечі, та став вести розговор з одним англійським льордом. Король почав тоді говорити з другим подібним льордом із свого окруження. Заїхав поїзд і цісар скочив швидко до вагону. Володільці Великої Британії зложив Вільгельмови глибокий поклон (так велить етикета!) і обі короновані голови розійшли ся, не подавши собі навіть рук на прощане... А молоденька цісарівна, Вікторія, мусила не звернувши уваги на сей інцидент, бо її голову обідали інші думки... Одній своїй приятельці признала ся „під секретом“ (сей „секрет“ рознесли телеграми та кабелюграми по цілїм божім світі), що молоденький князь Валлі — се собі гарний матеріал на мужа... „Я не хочу бути — мовила цісарівна до своєї приятельки — ані Баваркою, ані Віртембергською, ані навіть Віденкою. Хочу бути Англичанкою...“**

Як показує, ся з того всього, то короновані голови і їх наслідки мають свої штомні задири... Цілком так, як і у всіх перестарілих „афоризмів“, тільки хи-

ба з того ріжнице. про зладні звичайних смертelnиків, пиш не пишуть газети, або як пишуть — то дуже мало і зовсім иншим „стильом“.

**** Св'ятий стріли**. В пруській армії мають завести пістолі, які би служили до освітлювання поля боротьби. Сі пістолі викидають зі себе підчас стрілів ясні жмуть св'їтла і освітлюють поле на 200 метрів широкости і то на час 8 до 10 хвиля. Коли стріляє який стрілець раз по раз, або двох на перемину, то освітлене може тривати довгий час. Се св'їтло є двоїркою краси, червоне і біле. Червоне св'їтло служить для ріжних воєнних знаків, а біле для освітлювання. А далше такими стрілами можна дуже легко підпалити солом'яні стріхи і збіжа.

**** Доходи Італії від туристів**. Історичні і артистичні багатства Італії, разом з чудно гарною природою і здоровим кліматом, притягають туди велике число туристів. Італійські гостиниці заробляють від чужинців чистого доходу 150 мільйонів лір на рік. До сих доходів додаємо ще видатки туристів на 400 мільйонів, а одержимо гарну сумку 550 мільйонів, яка остає ся для лівних Італійців.

**** Дитина з двома головами**. В Марі, коло Медіоляну, привела на св'їт жінка послугача громадського дівчинку з двома головами. Лікарі заявили, що треба перевести операцію. Операція тривала годину і повела ся добре. Дитина буде, після лікарських упевнень, жити.

**** Мільонер волоцюга**. В Брукселі арештовано недавно в однім готелю двох гостей, яким властитель сего готелю закидав міжнародне обманство. Один з них, Брандрет, походить з Нового Йорку, а другий, Матіас, з Париза. Перший з них представив ся яко багатий чоловік, а Матіас заявив, що є його секретаром. Однак ані поліція, ані суд не повірили їм, і обох засуджено до волонтерства на два роки примусової праці в домі убогих. На донесення однак ньюйорської поліції, що Брандрет є дійсно багатим чоловіком, бо мільонером, сейчас обох увільнили по 28 днівним побуті в домі убогих.

**** Десять найцінніших книжок на св'їті**. Американець P. Dog займав ся в одній з часописів питанням, котрі з десяти печатаних творів можуть бути найдорожчими. На першій місці кладе він Гутенбергову біблію, значить, взагалі першу печатану книжку, якої вартість тепер доходить до 150.000 дол., а яку тепер на книжковім ринку дуже тяжко дістати. Другою неменше цінною книжкою є „Псалтир“ з 1457. року, якого ціна є рівнож майже 50.000 дол. Се є перша книжка, на якій стрічаємо вже рік видання. Третя книжка се: „Огляд історії Трої“ з 1469. року; з се перша печатана книжка на англійській мові. До сих рідких, цінних і дуже дорогих в ціні книжок належить перше видане Шосера „Кантербері Тайлс“ з року 1478, як також „Морт Артур“ Томи Малера з 1485. року і перше видане Шекспірових творів. Сі твори знаходять ся тепер в руках американців, які заплатили за них 18.000 дол. Рівнож незвичайно високо цінують ся перший „Устава законів“ для Зєдинених Держав. Сего устава остав ся до наших часів всього оден примірник, який знаходить ся в бібліотечі д. Шурра в Брукліні і оцінює ся на 25.000 дол. вартости. Першою печатаною книжкою в Зєдинених Державах є книга псалмів з 1640. року, що остала ся в 10 екземплярах. Надзвичайну має вартість рівнож перший повний примірник Шекспірового твору „Венус і Адоніс“, ся перша поява Шекспірового генія. На останнє місце ставимо перше видане Перальте-ра з 1459. року.

**** Петербурська часопис**. В останніх часах вистав портрет відомого публіциста з Нового Време. шкова. Мабуть предвиджувати неоглядні наслідки, сей портрет, малований олійно на полотні, проти звичаю, виставлено за скло. Але й се ніщо не помогло, його опльовано... Адміністрація вистави заосмотріла тоді сей портрет написом: „Просить ся не плювати!“

**** Що се є мільярд?** Мільярд або тисяч мільйонів пишеть ся так: 1.000.000.000. Як величезна ся сума, можна дізнати ся із салідних примірів. Коли хто рахує 1, 2, 3, 4, 5 і т. д., то в мінуту рахує до сто а на годину до 6.000. Щоби начислити один мільярд, мусів би чоловік без перерви в день і ніч рахувати через 24 літ і 8 місяців. Щоби перевезти мільярд в золоті зєдінжені, треба 64 вагонів. Для перевезення мільярда в сріблі потреба 1000 вагонів. З мільярда золотом переробленого на дріт можна обвести раз кулю земську. До перенесення мільярда золотой монети потреба 6.000 возів, коли кожний з них возиме по 25 фунтів. До перенесення мільярда в сріблі, треба 500 тисяч лю-

дей. А є люди, що мають по 8 до 10 мільярдів маєтку, на які зложали ся піт і кров працюючих мас!

**** Будучність** після Едісона. В журналі „Cosmopolitan“ появилась ся недавню стаття Едісона про державу будучности, яка є цікава із гумористичних зглядів. Славний винахідник спить між иншими: Вже недалекі сей час, коли вистарчить зложити до машини матеріал, гузики, нитки і додатки, щоби по натисненню гузики із другого отвору машини виїшов готовий і облакований гарнітур. Хатна обстановка з дерева буде заступлена зєдженю а однак буде бо-го до дешевша і легша, чим дерев'яна, причім зєдженю меблям можна буде дати краску ріжних родів дерев. Зєдженю універсальний ліфт заступить лігам; лісток із піску, що буде в єдній одну тисячу мільметрів товщи, буде о мільйон триваліший від пар. В сєй спосіб можна о грубоці 4 центим. мистити буде 40.000 сторін і буде далше дешевша від теперішньої, паперової книжки тої самої величини. Вата сеї книжки не буде перевищала пів кілограма.

**** Що край, то обичай**. І справді так. Ось що читаємо в одній часописі про похоронні обряди в Японії:

Коли тільки стан хворого погіршиться до тої міри, що смерті можна сподіватись в короткій хвилі, тоді слабого переносять до особної кімнати, бо вірять, що се инше окружене може своїм впливом поліпшити стан хворого. Коли однак стан хворого не поліпшується, тоді коло його уст кладуть кусень вати, щоби бачити, коли хорий вмер. Доки чоловік віддыхає — вата рухає ся, коли перестане рухатися ся, то се знак, що чоловік не живе.

Коли смерть наступила, тоді найблизший свояк бере плащ небіщика, виходить з ним на стрих і стає над там місцем, де вмер хорий. Тоді бере плащ за ковнір, вдярає по нїм рукою, замакує в сторону півночі три рази і проголошує відповідні слова. І так за першим разом виголошує імя померлого; за другим його зяняте, уряд, чи що; за третім ударом проголошує його смерть. Потім роблять малу скринку, в яку кладуть картку з написаним на ній іменем небіщика. Се звесь гон-шак-кле, або скринка духа небіщика, і її ставлять в головах мерця.

По сім волоссе небіщика складають дуже легенько на голову і закладають тут усі гребенці, яких той уживав в своїм житті. Коронарні ховають також зуби і обтинки нігтів, перековані від дитинства і тепер все те кладуть в мішечку коло мерця.

Звичайно кладуть небіщика на стіл, вібрають його в гарну одіж та накривають сїткою. Побіч ставлять чимало страв, а на окремім століку ріжні мерця: окуляри, пера, чорнило, ніж і т. п. В сусідній кімнаті клякають чоловіки лицем на схід а жінки на захід і плачуть за небіщиком. Доперва третого дня приносять труну. Свід її посвящений мучою з рижю, щоби м'якше лежати. Вложивши тіло, порожній місця побіч тіла напихають старою одежю померлого. Сюда кладуть також дрібні річч, яких той уживав за життя.

Тіла не ховають зараз, але забите в труну тримають часом по кільканадцять днів.

Загалом Кореанці дбають о мерцях більше ніж о живих. Тому злодії там крадуть іноді тіла і описі жадають великого окupu. В такім разі родина готова віддати весь маєток, щоби тільки викупити тіло свояка. За живого, зятого в неволю, не дали би ніколи тільки окupu.

ВЕЛИКА ПЕРЕВАГА.

Давніше завсїди роблено ліки о дуже прикрім смаку і треба було бути дійсним героєм, щоб їх проглатнути. Наука хемії однак поступає неустанно в перед і винаходить все нові способи, щоб смак ліків зробити приємним. Одне з них є: множить літ дуже добре відомий препарат з отраву переробити, що має приємний, гіркий смак і що його приймають жадно. Се Трінера Американський Еліксир Гіркого Вина. Сей еліксир робить дуже добре на людок і всі инші органи травлення. Гірке зїлля, з якого є зроблене се вино, є загалом відоме із своїх лічничих властностей, а підставою того ліку є червоне вино, як іпкане скріплєне.

На всі хороби жодука, внутренній і крові сей лік приносил найгарнійші наслідки. Уживайте його з хвилиною, як лиш спостережете зміни в апетиті, страту сил або злишних, подібних недугах. По всіх друготях.

JOS. TRINER.

133—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Потреба — сечас чоловіка, з ознакою похороненого в українським похороні. Мусить уміти також ломати форми. Знає польського языка поважає. Патня уніта. — Власноручно зготує слати на адресу WEST CANADA PUBL. CO., Winnipeg, Canada. Box 307.

Покровитель і почитний член Р. Н. С.:
Іх Пресв. Стеф. Сотер Ортинський,
перший руський Єпископ в Америці.
Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8, Butler, Pa.
Председатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-председателька:
Марія Терешак, Trenton, N. J.
Міс. Председатель:
Іван Маргон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шарпона, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Погоупак, McAdoo, Pa.
Теодозій Касків, Newark, N. J.

Радні:
Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
П. Ялечко, Ramey, Pa.
А. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добот, Lansford, Pa.

Організатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Редактор:
Осип Стеткевич, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Управитель друкарні:
Константин Кирів, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союзу“
находить ся під числом 83 Grand St.,
(у власній гомі) Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!
„Руський Народний Союз“ — принцип
має членів до 45 літ життя.
Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:
В разі смерті члена класу „А“ (ціле посмертне) \$1,000.00.
В разі смерті члена класу „Б“ (половину посмертного) \$500.00.
Посмертне за жінку або мужа члена класу „А“ \$400.00.
Посмертне за жінку або мужа члена класу „Б“ \$200.00.
Посмертне за діти від \$15.00 до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, ніг, або рук \$1,000.00, б) одної руки, ноги або ока \$200.00.

Если отец родины в шпиталю боже-блях, Союз платить що року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союзу.

ДО ВСІХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо нашу увагу пп. Секретарів, щоб не прислали декларацій без вповноваження свідомства лікарського, яке знаходиться на другій стороні декларації, позаяк такі не будуть прийняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівноз при вповноваженню декларації просимо на те уважати, щоб на декларації було подано, на яке посмертне член хоче належати, перепишем слово ціле або половину посмертне (ого), тільки має він і його жінка літ, іма жінки або якого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоб член заявив, якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вмів писати, має зробити на декларації пером знак хреста, зміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах декларації.

Місячні справоздання і друку на жовтих картках, як також адреси нових членів просимо вповноважувати і прислав-враз з деклараціями і розметом

Від Головного Уряду Р. Народного Союзу в Америці.

Ч. 46 \$400.00
на чотириста до лів, котрі п. Михайл Смик отримав як посмертну запомогу по жєні Марії з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Борова Гора дня 7 мая 1911.
Михайл Смик.

Свідки:
Василь Жеруха,
Ілько Смик.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 46.
Стефан Дробняк, преде.
Михайл Гур, секр.

Ч. 1685 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Андрей Павлак отримав як посмертну запомогу по жєні Розалії з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.
Львів дня 28 цвітня 1911.
Андрей Павлак.

Свідки:
Стефан Кульчицький,
Михайло Вудкевич.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 66.
І. Лазорчук, преде.
П. Вильховий, секр.

Ч. 118 КВІТ \$15.00
на п'ятнадцять доларів, котрі п. Василь і Анна Демянович отримали як посмертну запомогу по сині Семені з Головної Каси Руського Молодечого Союзу в Америці.

Ст. Клер, Па. дня 15 мая 1911.
Василь і Анна Демянович.
Свідки:
Анна Одарек,
Анна Хилек.

Від місцевого Уряду Руського Молодечого Союзу в Америці. Відділ 228.
Ю. Жилич, преде.
Марія Вислоцька, секр.

Ч. 1822 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Сильвестер Ямрожий отримав як посмертну запомогу по жєві Олені з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Тейлор, Па. дня 11 мая 1911
Сильвестер Ямрожий.
Свідки:
Казимар Біловус,
Федор Шумейко.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 92.
Іван Трач, преде.
П. Вонківчя, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Усіх Вп. п. місцевих секретарів
відділів Р. Н. Союзу просить ся братськи оголошення в справі мітингу призначені до друку в рубриці „Рух в відділах Р. Н. Союзу“ прислати в сей спосіб, щоб вони найшли ся в редакції найпізнійше в понеділок рано того тижня, у яким мають бути поміщені в часопис. Усі оголошення, які прийдуть до редакції пізнійше як в понеділок, не будуть поміщені скорше аж на другий тиждень.

НЮАРК, Н. ДЖ. Братство сьв. Володимира, від. 190, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітинг відбуде ся в суботу, дня 27-ого мая с. р. о. год. 8-ий вечер в галі п. Вельсконого при 96 Pacific St., Newark, N. J. Невживши ся член заплатить \$1.00 кари.

При сій нагоді подає ся до відома всім чесним родинам, неналежачим єще до нашого Братства, що до дня 10, червня включно приймаємо нових членів до Братства без вступного. (Вступає до Союзу після етатута). Хто баяє обезпечити себе на случай якого сумного випадку, нехай купуєтас з сєб оферти і вступає до Братства сейчас, бо опісля може бути за пізно. Голосить ся на адресу братського секретаря: Gregory Ginda, 146 Pacific St., Newark, N. J. — Гр. Гінда, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Братство сьв. о. Николая, від. 127, повідомляє, що нових членів до Р. Н. Союзу і Братства буде прийматися ся протягом місяця червня без вступного. — Бунгар, секр.

Н. С. ПІТСБУРГ, ПА. Братство сьв. Георгія, від. 250, подає до відома всіх своїх членів, що на 10 мая 1911 р.

відбуде ся посвячене фани. І в сей день кожний член має появиити ся до церковної галі, точно о 7-мій годині рано. Невживши ся член безумовно заплатить 1 дол. кари, бо так єсть ухвалено на останнім мітингу. — Д. Машіновський, пред., В. Стадник, кас., І. Станко, секр.

Пошування.

Де є Володимир Левицький, 11-літній хлопець, котрий перебував через п'ять літ з родичами в New York-у при уллиці St. Mark's Place, ч. 103 а перед трома тижнями пропав без сліду.

Сей хлопець був блондин, очі брунатні (brown), сорочка і краватка чорні, спідні короткі також чорні, сурдут синий з паском, черевачки до шнурованя чорні.

Хтоб його віднайшов, зістане добре винагороджений, а він сам нехай без боязни поверне домів, а родичі всьо йому просять.

PETER LEWICKI,
103 St. Mark's Pl., New York, City.

Хто знає, де є Дмитро Жирій, нехай згодошить місце його побуту на адресу його, назше підписаного вуйка, а дістане за прислугу 3 долари. Або сам мій сестрінець, або той, хто його знає, нехай пише на адресу: Wasyl Semko, 622 Warren Str., Hudson, N. Y. 20-21

Де є Василь Долинка, родом з Нацюва-Борицко, Угорщина, що перебуває десь в Америці. Належить ся йому посмертна запомога з каси Р. Н. Союзу, по помертнім його браті, Юрію Долинку. Хтоб про него що знав, зводять повідомити про се уряд відділу 52 на адресу: John Feshko, 12 Prospect str., Holyoke, Mass.

Де є мій чоловік, Павло Курилець, котрий перед двома роками виїхав з Seymour, Conn. за роботою і повніший день не дає о собі знати. Хтоб знав що про нього, або він сам, нехай згодошить ся на адресу: Марія Курилець, Box 186, Seymour, Conn.

Де єсть Іван Лучканин, котрий від'їхав з Нортгемптон, Па. около 3 тижнів. — Пошукуєсь його в важній справі. Хтоб о нім знав, або він сам, нехай напише на адресу: **JOHN J. SWALLOW, Undertaker**
Northampton, Pa.

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
улаждає Братство сьв. Николая, від. Р. Н. С. 127.
В BUFFALO, N. Y.

в понеділок, дня 29-го мая с. р. в великій галі при Longare Central Ave. Початок точно о год. 7.30 вечер. На сє веселу забаву, запрашаємо всіх членів Братства і всіх чесних Родимців. Тікет 25 цент. — Комітет.

Позір! Русини! Позір!
ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
устроєє Сестрицтво сьв. Надії, від. Р. Н. С. 214,
в McKEES ROCKS, PA.

в вівторок, дня 30. мая с. р. у просторій галі Harrison при Hellen St. Початок о год. 5-тій вечер. Запрошує ся всіх місцевих і позамісцевих Русинів та Русинок. Приходіть всі, а не пожакуєте труду. За добру забаву ручить

Просимо Всіх!

Великий Баль
улаждає гр.-кат. Парохія сьв. о. Ніколая в Troy, N. Y. дня 29 мая с. р. в „Німєцькій Галі“ — „German Hall“. Початок о 7-ій вечер. Вступ 25 ц. На сей баль запрашаємо всіх місцевих і сусідних наших чесних Родимців. Зійдемо ся, забавимось, поговоримо, пієні васьпівасм, а і відпочати буде коли, бо салуючого дня англійське сьвато! ІЩо кожний буде мило згадувати сей вечер — за се ручимо! Тому: до побаченя на балю!

КОМІТЕТ.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
устроєє Сестрицтво сьв. Ольги в Нью Йорку, гора міста, відділ І, в суботу, дня 27. мая с. р. в Чеській Соколовні N. 525 E. 72nd St., New York City. Початок точно о год. 7-ій вечером.

Запрошуємо на сей баль всіх місцевих і дооколичних Русинів, а хто приїде, не пожаує труду, бо на сєм балю буде грати знаменита Руська Банди з Jersey City, N. J.

За добру забаву ручить

КОМІТЕТ.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
а притім і посвячене братського прапора (фани) устроєє Братство сьв. Ів. Хрестителя, від. Р. Н. С. 182, в Dixonville, Pa. дня 30. мая с. р. в галі Брікса. Обовязково має явити ся кожний член нашого Братства, бо котрий не прибуде, заплатить 1 дол. кари. Всіх Русинів і Русинок з нашої місцевости і зі всіх дооколичних плеїнів щиро запрошуємо. Вступ від мужчини 50 центів.

Онуфрій Дашинч, преде.,
Теодор Артилович, кас.,
В. Кульчицький, секр.

Запрошене.

Товариство „Запорожська Січ“ під покр. сьв. Володимира, від. Р. Н. С. 206, в Woonsocket, R. I. запрошує усіх місцевих і дооколичних Русинів, як також всі Хвальні Братства взяти участь при посвяченню прапорів нашого Товариства, яке відбуде ся дня 30-го мая 1911 р. По посвяченню, просто з церкви, запрошуємо всіх наших Вп. Родимців на Баль, котрий відбуде ся у просторій галі при 44 Social Str.

Прийдіть, Братя Русини, на означений день, а не пожакуєте труду! За добру забаву і вдоволюючу музику ручить уряд Тов.: Михайл Чагаран, преде., Олексій Ковальчук, касієр, Станислав Виснянський, секретар.

Позір! Позір!
Заходом „Укр. Драматич. Клубу“
в БРУКЛІНІ
відограс ся пораз перший

ПЕЩЕНА ДИТИНА
хороший і поучающий образ з життя народного в 4-ох діях
в суботу дня 27-го мая 1911 р.
в „CECILIA HALL“
101—103 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

ОСОБИ:
Іван, старий господар . . . т. А. Ладанши
Олена, його жінка . . . т. К. Добромил
Дмитро, їх син . . . т. Ю. Плятак
Галля, сьвєта, їх вдовка . . . т. К. Печєна
Морто, вродар . . . т. М. Андрушко
Стефан, слом . . . т. Д. Ситалаш
Данило . . . т. І. Савіцький
Петро, тов. Дмитра . . . т. І. Балєс
Гроць . . . т. І. Савіцький
Марти, дєт. Дмитра . . . т. Д. Шарє
Касуля . . . т. І. Канєв
Іванко . . . т. Ю. Тимчєвич
Іванко, господар . . . т. В. Гуєд
Режисєр т. Ю. Павчак. Музика п. П. Крука.
Початок точно о год. 7.30 вечером.

Ціти місє: Крісла і радні 76 цєт., П'єрлє 60 цєт., П'єрлє 35 цєт. Місєа стодчє 25 цєт.

До представлення Великий Баль.

Всіх Вп. Родимців з Брукліна і околиці просимо о зислову участь в нашім представленю.

За добру забаву і добру обслуєру ручить

КОМІТЕТ.

Пошукуєсь спільники

до дуже реєтового бізнесу Шифкартового в самім місті Нью Йорку. Сей бізнес існує від довшого часу і має велику будучність. Дотеперішній прихід тижневий в 40 дол. і вчасе. Вимагаєсь около 800 дол. готівки і знанє кореспонденції в руській і польській мові.

К. Н. С. SVOBODA,
83 GRAND ST. JERSEY CITY, N. J.

Жертви на фонд ім. А. Кодка.

Огодошено в числі 14-ім . . . \$1.00
„ „ „ 20-ім . . . 14.50
Дм. Капітула, McAdoo, Pa. . . 1.00
Разом . . . \$16.50

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНОЇ ШКОЛИ“ в ГАЛИЧИНІ.

Зібрано в місцевости Otmrod, Pa. 6 дол. 40 цєт. На сє суму зложили ся слідуєчі пп. жертводавці на хрєстиних у пп. Боньчак: по 1 дол.: Ів. Онушка і Ст. Сорокач; по 50 цєт.: Дм. Бала, П. Боньчак, Н. Савка; Кат. Савка; по 25 цєт.: П. Бруняк, Ф. Рєдь, Мих. Гурняк, Б. Калєцький, Мих. Семаньчик, Ів. Вієвєр і П. Сєтарчук; по 20 цєт.: Мих. Чарович і П. Гурняк; по 10 цєт.: А. Сєх і Гр. Савка; П. Томко 5 центів. — На хрєстиних у п. Ник. Савки зібрав П. Боньчак 1 дол. 30 цєт. — На весєлю у п. Мих. Чаровича зібрано 2 дол. 30 цєт. — Разом \$10.00.

З поважанєм
Іван Онушка,
Otmrod, Pa.

Мирєслав Гордєвський з Higga-puni, Conn. \$1.00. — Загальна сума \$11.00.

ЖЕРТВИ НА ВИБОРЧИЙ ФОНД в ГАЛИЧИНІ.

Хвальна Адміністрація! В долучєню перєслєаю чєк на \$3.25 на виборчий фонд в Галичині. Оя квєта зібрана на річний мітингу братським в West Newton, Pa. Прошу лєскаво післати куди належить.

З поважанєм
о. Ст. Ващєшин.

Оголошене.

Кожда особа, що заплатила гроші почтою або особисто за ліченє в інститутах: „The Collins New York Medical Institute“, „Dr. Ferdinand Hartman“, „The Vienna Medical Institute“, „Dr. Landes“ або „The Universal Medical Institute“ за случаи поронєня, зігнаня плоду, вилчєня з сухіт або туберкулози — нехай заплає своє імя і адресу зі всіма листами, одержаними від повисєших докторів, до: Henry A. Wise, U. S. Attorney, New York, N. Y.

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА в АМЕРИЦІ.

Розхід за місяць цвітєнь с. р. єсть:
За померших членів або їх жєни і за внападки каліцтва.

В. 162. Югєс Теодор	\$800.00
„ 229. Чарєвєський Вацлав	1000.00
„ 1. Дудяк Андрій	1000.00
„ 13. Павєц Іосєф	600.00
„ 195. Падла Ілько	1000.00
„ 104. Чєх Яков	1000.00
„ 3. Жидєлович В. м. Настє	400.00
„ 37. Горєпак Нєс. ж. Ільєа	400.00
„ 95. Чєрняєвський Андрій	200.00
„ 114. Карєнович Іван	200.00
„ 70. Барєв Александр	100.00
„ 61. Крамар Іван	100.00
„ 192. Врублєвський Яков	100.00
„ 164. Бабяк Іосєф	100.00

Разом виплачєно заломог \$7,000.00

Платєня Гол. уряд. за цвітєнь 270.00
Адмїнїстр. Союзу за цвітєнь 166.23
За калєндар руський і слов. 2,694.45

Вєсь рєхїд вносить \$10,130.68

Рєзмєт платєть 11,642 члєнів на цілє посмертнє (кождий по 82 цєт.) і 1627 члєнів на пів посмертного (кождий по 41 цєтєв).

Крім того кожний члєн платєть за орган „Р. Н. Союзу“ по 10 центів, на Рєзєрєвний Фонд по 5 центів, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Бїдних по 1 центі, на Еміграційний Фонд по 1 центі.

Члєн на цілє посмертнє платєть 1.00 дол., а на половину посмертного 59 центів.

Дм. Капітула, гол. предсїд.
А. Шаршєв, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. секр.

На продаж 3 фарм. Гарні домє і будинки. Ціна від 1000 до 1500 дол. Близько Нью Йорку. Паміть до: **D. KUDLIK**
COLCHESTER, CONN.

